

Тоа е баш малер, покрај секој мангуп
нешто да ми падне на ум. Но, јас ве-
рувам дека тоа секогаш се однесува на
некој отсутен крал.

Карл Краус

Уредник на едицијата: Никола Гелевски
Графичко уредување и дизајн: Кома

Издавач:
„Темплум“

www.templum.com.mk
templum@t-home.mk

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека
„Св.Климент Охридски“, Скопје

821.163.3-32

ВУЛКАНСКИ, Пандалф

Скопски приказни од 2014 / Пандалф
Вулкански. - Скопје : Темплум, 2011.
- 138 стр. ; 21 см. - (Едиција Градот ; 4)

Библиографија: стр. 134

ISBN 978-9989-189-86-9
COBISS.MK-ID 87393802

е д и ц и ј а
Г Р А Д О Т

Пандалф Вулкански

**Скопски
приказни
од 2014**

Темплум
Скопје, март, 2011

Никогаш некоја личност не сум ја нападнал поради нејзе самата, па дури ни тогаш кога била спомната по име. Кога би бил новинар, својата гордост би ја заложил за тоа да прекорам некој крал. Со оглед дека сепак се пресметувам со вревата на кочијашите, мегаломанија е ако само поединецот се чувствува како погоден. Ако спомнувам некого, тоа се случува само зашто името го зголемува пластичното дејствување на сатирата. Моите жртви по десет години уметничка работа би требало да бидат образовани тоа да го согледаат и конечно да престанат со ламентирањето.

Карл Краус

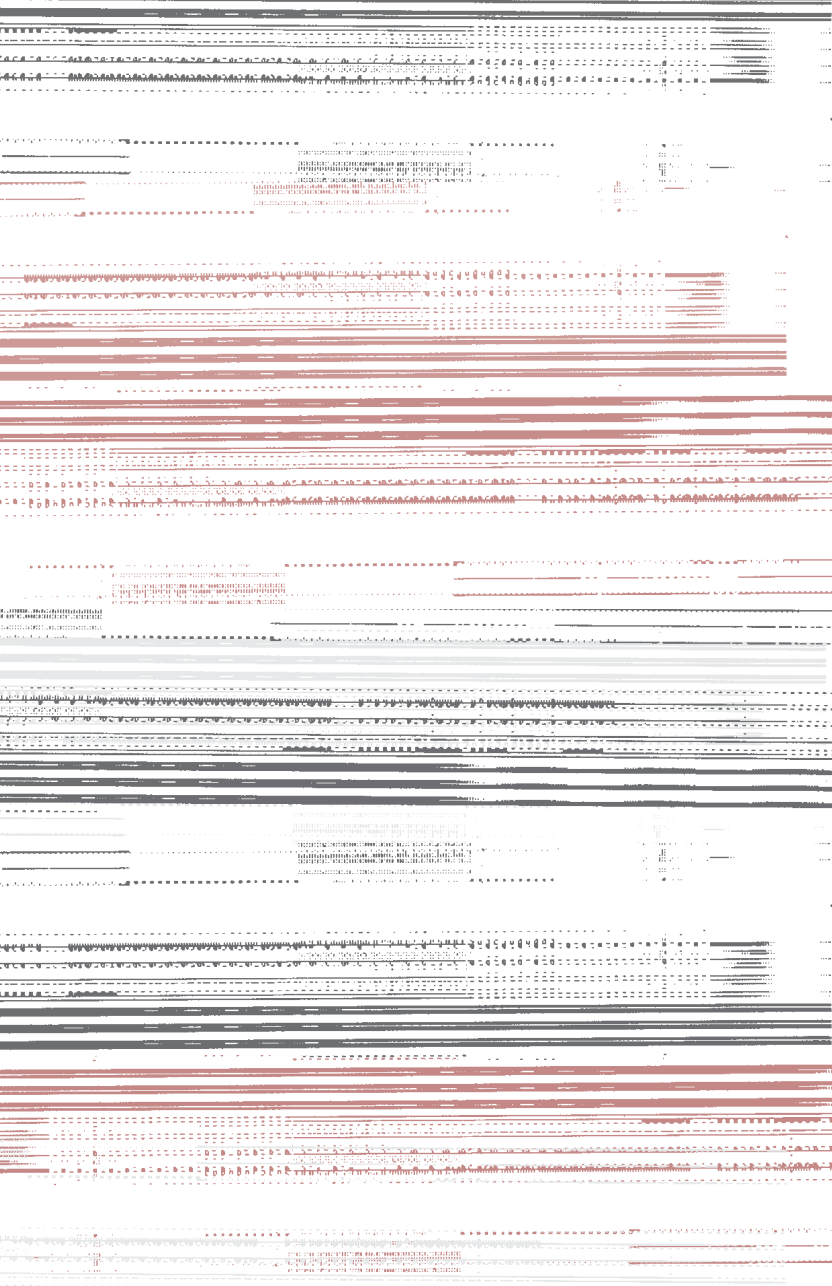
СОДРЖИНА

1 Сон	11
2 Лего коцки и инјекции	12
3 Долго во ноќта	13
4 Али Бабините пештери на преродбата	14
5 Александрија	15
6 Конкурсе	16
7 Почетокот?	17
8 Букурешт	18
9 28 март 2009	19
10 Ова се вистинските зборови	21
11 Институтот „Чуповски“	22
12 Средба кај градоначалникот	23
13 72 дена магла	25
14 Лекција по макијавелизам	26
15 „Пространа испразнетост“	28
16 Фантастично, но и надреално	29
17 Македонскиот барок	31
18 Столбот на смртта	32
19 Петелот во ДПМ	33
20 Павлов&Павлов	34
21 Вртелешка на ветрот	35
22 Коран	36
23 Љубов на мелодраматичен начин	37
24 Халуцинација	39
25 Најубавиот поглед	40
26 Ришеље и балсамирање	41

27	Доволно добра верзија	42
28	Исечени раце и глава од коњ	43
29	Брани ја слабоста	45
30	Крокодили, фаланги и графити	46
31	Трансот на водачот	47
32	По трансот	48
33	Непослушност	49
34	Непослушноста се плаќа	50
35	„Ах, скотови одвратни!“	51
36	Во атељето во Автокоманда	52
37	Агенцијата „Република“	53
38	Стратегија	54
39	Исчезнатото сонце од Вергина	55
40	Кочничар во вагон-ресторан	56
41	Крај реката Вардар седев и плачев	58
42	Динамит	59
43	Пиколомини&Николомини	60
44	Сполијација	62
45	Кристо	63
46	Етно парк	64
47	Сонот на архитектот	65
48	Хитлер и Шпер	66
49	Мала риба	67
50	Растење на идентитет во живо	69
51	Живот је мердиван	70
52	Во јамата на вујко волк	71

53	Царот е гол	73
54	Низ катакомбите на Кале	75
55	Амин	76
56	Идентитетот како страв	77
57	Картонски коцки	78
58	Државна тајна	79
59	Милениумскиот крст	80
60	Големата уста	81
61	Темелната онтолошка реченица	82
62	Македонија вечна	83
63	Убивствениот виц	85
64	„Извини, мислев дека си кукла“	87
65	Светлоносни	88
66	Житно поле со гарвани	89
67	Троцевски	90
68	Натажените спин доктори	91
69	Црв во конзерва за мамци	92
70	Трите вдовици што пијат чај	93
71	Огледало	94
72	Перформанс со пијавици	96
73	Шлепер со церада	97
74	„Нека мојата претстава биде вашиот свет!“	98
75	Мајмун на вергл	99
76	Песна од валкана када	100
77	Пасент	101
78	Третата варијанта	102

79 Црното сонце	103
80 Во Археолошкиот музеј	104
81 Ноќни галериски искуства	105
82 Светлината на Црниот гусар	106
83 Распарана цртка на најлон чорапа	107
84 Скулпторот Мусолини	108
85 Навреда	109
86 Соросоиди во музеј	110
87 Четворица во владата	111
88 Кечиња	113
89 Однесениот мост	114
90 Пари и за Албанците	115
91 Колку чини?	116
92 Робија	117
93 Од варварство во декаденција	118
94 Мајмунлаци	119
95 Перформансот на Лакан	120
96 Нокаут со Карл Краус	121
97 Ескимски обичај	122
98 Психогеографија	124
99 Песноплети	126
100 Во школка - океан од кал	127
Напомена на авторот	129
Цитати	130
Избор од користената литература	131
Индекс на имиња	133

Сон

Никола Груевски еднаш имал сон. Си лежел тој спокојно на скопскиот плоштад и броел облаци. Одеднаш небото се замрачило и пред Груевски се појавил Александар Македонски. „Тргни се, ми го попречуваш сонцето“, му рекол Никола Груевски на Александар Македонски.

Друг пат Никола Груевски на плоштадот сонил црква и од црквата слушнал глас: „Несвесното да се доведе до свеста - тоа е хероизам. А свесното да се потопа во несвесното - тоа е СК 014.“

По наглото будење, целиот облеан во пот, но необично исполнет како да доживеал трансцендентално искуство, Груевски веднаш го повикал Мартин Протоѓер да ја запише мислата за (не)свесното, за на тој начин, во времето, симболички да се обележи почетокот на проектот СК 014.

Лего коцки и инјекции

Кога бил мал **Никола Груевски** обожавал да гради со лего коцки и да дава инјекции. Дури ни блиските братучеди **Мијалкови** не знаеле дали малиот **Груевски** повеќе сака да гради или да дава инјекции. Дилемата ја разрешил чичкото **Михајло Маневски** кога рекол: „Малиот Грујо не е роден ниту за лего коцки ниту за инјекции, туку да му донесе идентитет на својот народ“.

Долго во ноќта

Кога ќе се изгаснеле сите светла на Илинденска ББ, длабоко во ноќта, останувал да свети само кабинетот на премиерот. Тогаш веќе уморниот предводник, по напорниот ден, после многубројните фрлени лопати и пресечени ленти, ги вадел макетите на објектите од проектот СК 014 и сè до утринските часови ги распределувал спомениците и зградите врз скопскиот плоштад, барајќи го оптималниот распоред. „Две во антички стил, две неокласицизам, две барок, две модерни...“, занесено си шепотел авторот, како блажено да се успива, тонејќи во чудесните светови на својата чудесно-вишна фантазија.

Таа слика толку го разнежувала целиот премиерски кабинет што, утрото, кога ќе го затекнеле предводникот спокојно заспан крај своите макети (како дете крај оловни војничкиња или генерал над своите шарени топографски стрелки), сите оделе на прсти и тивко и меко, со првите утрински кафиња, црцореле за посветеноста и неуморноста на едниот и единствениот водач и автор на СК 014.

Али Бабините пештери на преродбата

Некои други вечери познатиот автор на проектот СК 014, по напорниот ден, после многубројните (фудбалски) шутови, фрлени лопати и пресечени ленти, ги гасел сите светла на Илинденска ББ (дури и вечната светлина на премиерскиот кабинет!; не, се зафркавам:) и заминувал во специјалните депоа, таканаречените Али Бабини пештери на преродбата, каде што се чувале макетите на споменици и згради, пристигнати од многуте ентузијастични македонски уметници и архитекти кои ги праќале своите макотрпно изработени дела за показ и суд на најврховниот контролор. И така, уште долго во ноќта, сè до утринските часови, неуморниот предводник занесено шетал меѓу макетите и безмилосно праведно ги одбирал најголемите, најздравите и најмакедонските дела од ионака семакедонските купишта чиста преродбеничка духовност.

Следното утро (исто толку како предводникот праведните и продохувени) комисији при Министерството за култура ја верификувале (со помош на таканареченото штиклирање) волјата на арбитарот и демократски ги објавувале резултатите од штотуку затворените конкурси за историскиот проект СК 014.

Александрија

Во карабината на Музејот на ВМРО, крај запален оган, до долго во ноќта, **Паско Кузман** му зборувал на **Никола Груевски** за градителските потфати на **Александар Македонски**: „Тлоцртот на градот Александрија е направен според обликот на македонската воена наметка. Обиколувајќи ја локацијата **Александар** лично со креда ги одредувал позициите на централниот пазар и пристаништето, како и положбата на повеќето храмови посветени на египетските и грчките, пардон македонските, богови. Еднаш, некаде околу пладне, нашиот предок останал без креда, но не сакал да прекине со планирањето. Луѓето од придружбата му донеле јачменово брашно за да може да го заврши распоредот на градските ѕидини. Но, галебите веднаш му писнале на брашното. Лош предзнак, вознемирено помислил царот на Македонците...“

„И?! Што било понатаму?!“, нестрпливо прашувал големиот планер и архитект на Скопје, но **Паско Кузман** веќе ги собирал тлоцртите за СК 014, брзајќи од мугри да ја гради црквата на Кале. „Друг пат ќе ти дораскажам“, итал **Паско**, а премиерот, малку натажен но сепак восхитен, од карабината на Музејот на ВМРО со цврст чекор тргнувал на работа, накај Илинденска ББ.

Конкурс

По повод новото откривање на **Александар Велики** како идентитетска срж на современите Македонци, владата на **Никола Груевски** распишала конкурс за репрезентативен споменик. Пристигнале многу трудови, но во најтесниот избор влегле три проекти:

-АЛЕКСАНДАР СТОИ НА ВРВОТ НА КОРАБ И ГЛЕДА ВО ДАЛЕЧИНА

-АЛЕКСАНДАР НА БУКЕФАЛ, 100 МЕТРИ ГОЛЕМ, НА ГРАДЕЖНО РАСЧИСТЕНИОТ СКОПСКИ ПЛОШТАД

-АЛЕКСАНДРИЈА, НОВ ГЛАВЕН ГРАД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Иако првата награда заслужено (и не толку неочекувано) ја добил четвртиот спектакуларен труд под наслов *Никола Груевски на рамењата на Александар*, скромниот премиер сепак решил да го искористи своето дискреционо право и наградата да ѝ ја додели на **Валентина Стефановска**.

Почетокот?

Македонската современа историја на уметноста сè уште нема одговор на најважното од сите прашања: кога започнал епохалниот проект СК 014?! Според научната струја што ја предводи борбениот **Небојша Вилиќ**, проектот својот симболичен јавен почеток го има на 28 март 2009 кога околу илјада фундаменталисти-груевисти успеале да го одбранат главниот скопски плоштад од - според ТВ водителот Јанко Јадибурек - „збирштината геј и атеисти“.

Струјата, пак, што ја предводи скрупулозната теоретичарка **Сузана Милевска** тврди дека јавното обелоденување на проектот се случува на 4 февруари 2010 со објавувањето на видео клипот „Визуелизација на центарот на Скопје 2014“.

За тоа време, додека траат расправите, мудро молчи единствениот што го знае точниот одговор на ова важно историско прашање.

Букурешт

Кога Никола Груевски, по големиот политички пораз на Република Македонија во Букурешт, го прашале зошто, добога, го интензивира лудачкиот проект на антиквизацијата, тој уште еднаш го цитирал Карл Краус: „Најголемото од сите зла е присилата на надворешните животни нешта кои би требало да послужат за внатрешната сила да се распрчка токму таа сила“.

„Може уште еднаш, шефе, но побавно, да ги запишам зборовиве за историјата“, прашал Мартин Протоѓер, а Груевски уште еднаш решително пре-секол: „Грдоста на сегашноста има ретроактивна сила“.

На тие зборови се стаписал дури и обично покерашки ладнокрвниот претседател Бранко Црвенковски.

28 март 2009

На 28 март 2009 премиерот дошол на скопскиот плоштад со арно да им укаже на архибригадирите дека грешат: „Црква на плоштад мора да има, оти ми се појави во сон!“, рекол **Груевски**. Но, откако во блискиот парк ги видел **Мирослав Грчев** (во обид да се затскрие зад човек налик на **Митко Хаџи-Пуља**) и **Владимир Милчин** (замаскиран во огромното куче **Мила**), **Груевски** сфатил колку е саат и дека овојпат не треба со арно. „Пуштај крстоносците...“, решително промрморил премиерот во воки-токите и истиот момент бабачки голема група иконоборци и крстоносци од правец на стоковната куќа се задала кон архибригадирите.

Друг пат, но исто на 28 март 2009, дошол **Груевски** на скопскиот плоштад со арно да им укаже на архибригадирите дека грешат: „На **Кензо Танге** во сон сум му забивал глогов колец! Кошмарот мора да престане!“, им рекол премиерот на насобраните студенти. Во тој момент од блискиот парк (кајшто **Владимир Милчин** често го мочал своето огромно куче **Мила**) дотрчал **Зоран Ставрски** и со доверлив но сигурен глас му соопштил на својот шеф и →

→ кум дека случката на плоштадот е дел од сценариото „Надеж“. Во истиот момент премиерот многу се смрачил, ја повлекол својата добронамерна понуда кон насобраните студенти (мирно да се разотидат по дома) и рекол дека овојпат не треба со арно: „Пуштај крстоносците...“

Верниот кум **Зоран Ставрски** истиот ден добил унапредување, а архибригадирите мала дисциплинска лекција.

Ова се вистинските зборови

Еднаш, кога во античка статуа камуфлираниот **Никола Гелевски** заспал пред владата чекајќи да го исплука премиерот, многу се изненадил кога над себе го здогледал лично славниот автор на СК 014! „Цело време сакам да те прашам“, помирливо рекол **Никола Груевски**, „имаш ли во целава ситуација нешто лично?“

„Само себеси“, рекол **Никола Гелевски** и продолжил да спие пред владата, мислејќи дека сонува.

Друг пат **Никола Гелевски**, камуфлиран во **Пандалф Вулкански**, се уфрлил меѓу восочните фигури во Музејот на ВМРО, и му рекол на **Никола Груевски**: „Ако веќе мораме да зборуваме со други зборови - овие се вистинските!“

Сè се случило толку брзо што славниот автор на проектот СК 014 помислил дека халуцинира.

Институтот „Чуповски“

Во институтот „Чуповски“, за да разговараат за епохалниот проект СК 014, се собрале: Ацо Станковски, Бранислав Саркањац, Елизабета Шелева, Данило Коцевски, Слободан Живковски, Вангел Божиновски, Паско Кузман, Елизабета Димитрова, Алјоша Симјановски, Томе Ациевски, Горазд Чаповски, Мацко Камиловски и Коки Јанев.

Зад едномерното стакло, за да биде невидлив и за да не создава непотребни емотивни тензии, седел, гледал, внимателно слушал и поинтересните моменти ги запишувал лично авторот на СК 014, големиот Никола Груевски.

Средба кај градоначалникот

Еднаш, во кабинетот на градоначалникот на општина центар **Владимир Тодоровиќ**, се сретнале премиерот **Никола Груевски**, министерката за култура **Елизабета Канчевска-Милевска**, сликарот **Александар Станковски**, член на Советот за култура, и филозофот **Бранислав Саркањац**, член на Советот на град Скопје.

„Како иде леењето во Фиренца?“, прашал **Никола Груевски**, на што **Тодоровиќ** почнал да се препотува. Ситуацијата ја спасил **Ацо Станковски** кој на присутните им раскажал интересна анегдота за леењето на една скулптура на **Микеланџело**.

Саркањац на крајот од средбата рекол дека во сите варијанти не постои никаков проблем и дека работата врви, благодарение на визионерската моќ на пастирот и на оперативната брилијантност на господинот **Владимир Здравев**, претседателот на Советот на Град Скопје.

На тој начин премиерот излегол задоволен од уште еден важен состанок посветен на СК 014. „Остваруваме“, речиси ласцивно, благо возбуден од добриот тек на настаните, му рекол **Мартин Протоѓер** →

→ на својот шеф, во колата, додека си заминувале од средбата со верните луѓе. „Целата уметност и филозофија се состојат во добрата кадровска политика“, заклучил Груевски и го оттурнал од своето седиште понекогаш премногу интимниот Мартин Протоѓер.

72 дена магла

Т

Владимир Тодоровиќ, градоначалникот на општина Центар, не сакал многу да се меша во сопствената работа. „Има кој знае“, велел Тодоровиќ, „и има кој мисли; мене остајте ме раат.“ Еднаш, пред неиздржливите притисоци на злогласното друштво „Плоштад Слобода“, Тодоровиќ сепак се осмелил да ја изусти од тој момент легендарната реченица: „Ако не сте знаеле, мили деца, од сега ќе знаете: просечниот годишен број на ведри денови во Скопје изнесува 69 дена, додека присуството на магла се протега во дури 72 дена“.

„Ни останува само верата во климатските промени“, заклучувале членовите на „Плоштад Слобода“ и оделе да пробаат да го измалтретираат Коце Трајановски.

Лекција по макијавелизам

„Добар си за радио реклами; многу зборуваш, малку кажуваш“, му рекол во една пригода филозофот **Бранислав Саркањац**, советник во Советот на Град Скопје, на својот колега од Советот, правникот **Владо Поповски**.

„Ова го кажуваш како следбеник на чудесиите на макијавелизмот или се обидуваш да ме подјебаваш?“, прашал легендарниот **Владо Поповски**

„Како следбеник“, кратко и прецизно одговорил Саркањац, а од кошот се насмеал **Владимир Здравев**, нивниот шеф и сивата еминенција на проектот СК 014.

Друг пат, среде седница на Советот на Град Скопје, легендарниот министер **Владо Поповски** шепкајќи му држел практични лекции по макијавелизам на својот колега и следбеник, **Бранислав Саркањац**: „Со оглед дека живееме во опожарено општество би ти препорачал да го отвориш **Карл Краус** кој во сличен контекст вака рекол: ’Кога ќе се запали дрвениот покрив нема полза ни од молитва ни од полевање на подот; но, молењето сепак е попрактично“.

→ Продуховениот дискретен муабет меѓу двајцата вмровски советници го прекинал студениот оперативец **Владимир Здравев** со зборовите: „Значи, сите гласаме за СК 014?“ **Саркањац** срамежливо погледнал во **Владо Поповски**, но веќе немало потреба ни од зборови ни од погледи. Хармонијата била речиси совршена.

Пространа испразнетост

Еднаш во институтот „Чуповски“ за проектот СК 014 зборувале Слободан Живковски - Цобе, Мацко Камиловски и Бети Шелева.

„Современата архитектура е бришење на националниот идентитет“, истакнал архитектот Слободан Живковски - Цобе и додал: „Во минатото користејќи стилови од туѓи национални градителства се градел југословенскиот идентитет на сметка на нашето национално богатство. А што се однесува до стилот, знаеме дека Александар подигнал 70 градови. Тоа е стилот којшто го практикуирал.“

Елизабета Шелева, професор, рекла: „За жал, сега кога ќе ги видиме плоштадот и околината, гледаме вакуум, и тоа не само пространа испразнетост, туку немаме никаков идентитет. Плоштадот сега личи на паланка, а проектот СК 014 е спас за сите досега исконски рамнодушни субјекти кон плоштадот и кон околината“.

Мацко Камиловски сметал дека барокот и класицизмот како стилови во градењето претставуваат класични вредности. „На нив секогаш се навраќа кога се става темел на ново општество. Македонија веќе нема време за чекање, доволно ѝ беа експерименти во последните 50-ина години.“

Фантастично, но и надреално

Друг пат во институтот „Чуповски“ зборувале Алјоша Симјановски, Горазд Чаповски и Томе Аџиевски.

Режисерот Алјоша Симјановски во еден неврзан разговор истакнал: „Шутка не е Скопје, Мариово не е Македонија. Разочаран сум од тоа како градот и државата се претставени во филмовите на Кустирица, Манчевски и Столе Попов. Мене секогаш ми била животна желба да игра главна улога во мој филм Мерил Стрип. Но да ја поканиш Мерил Стрип во некаков трошен амбиент, во некоја трошна приказна, е страшно ризикантно.“

Некогашниот фронтмен на бендот Мизар, Горазд Чаповски, го рекол следново: „Проектот воопшто не е скап; двестоте милиони треба да се дуплираат; плоштадот сега наликува на Кустендил од 1968 година“.

И скулпторот Томе Аџиевски не останал покус од своите елоквентни соговорници: „Сите реакции се фантастични, оригинални, уникатни. Да, се случува земјотрес, бидејќи станува збор за естетика. Меѓутоа, тоа е нова постмодернистичка естетика која →

→ продуцира хипермодерни објекти, но и неопацифистички објекти. Против естетиката се сите оние рецидиви на социјализмот кои доживеаја тежок дебакл на јавната сцена, а кои сè уште се активни. Доколку сето предвидено добро се вклопи во еден интересен и необичен идеолошки систем, со мали корекции, проектот може да биде фантастичен, но и надреален.“

Македонскиот барок

„Македонизмот, кој всушност го викаат елинизам, е првиот етаблиран барок, воопшто. Во традицијата на македонската архитектура барокот е длабоко вкоренет. На пример, плоштадот во барокен израз пред најголемата католичка катедрала 'Свети Петар' во Рим е копија на плоштадот во Цараш, изграден од македонски архитекти при походот на Александар Македонски“, им зборувал сценографот Вангел Божиновски на восхитените Никола Груевски и Паско Кузман, при една од славните вечеринки во зградата на Илинденска ББ кога во нескротливиот дух на предводникот се раѓале нукулците на епохалниот македонистички проект, СК 014.

Столбот на смртта

„Знаеш на што ми личи вашиот проект Скопје 2014?“, му рекол еднаш познатиот скопски писател **Влада Урошевиќ** на својот колега **Данило Коцевски**, кога се сретнале на скопскиот плоштад. „На Столбот на смртта на **Драгољуб Алексиќ**!“

Тогаш **Данило Коцевски** си приспомнал на славниот предвоен акробат кој на скопскиот плоштад изведувал вратоломии врз специјално за таа пригода подигнуваниот столб висок осум метри. Додека **Алексиќ** ги правел своите восхитувачки бравури, циганскиот оркестар изведувал Штраусови валцери, а меѓу занесените гледачи оперирал славниот џебчија, **Шакир Абдуловиќ**.

„Само никогаш не ми се разјасни дали **Алексиќ** и **Шакир** работеа заедно?! Што мислиш ти, Данило?!“, прашувал **Урошевиќ**, а **Коцевски** уште долго, натажен, останувал на плоштадот, како во својот ум да ја гледа одамна исчезнатата циркуска атракција.

Петелот во ДПМ

Еднаш во друштвото на писателите на Македонија еминентните скопски писатели **Влада Урошевиќ** и **Данило Коцевски** имале состанок со владиниот портпарол **Ивица Боцевски**. Откако на состанокот биле запознаени со најновите епохални проекти на Преродбата, младиот **Боцевски**, на излегување од ДПМ, вака им рекол на искусните книжевни волци: „Го гледате металниов петел? Треба да бидете како него: нескротливи и воинствени“. **Влада Урошевиќ**, освоен од шармантниот **Боцевски**, тогаш прифатил да биде член на една од издавачките комисии при владата, а **Данило Коцевски** само се намуртил, не покажувајќи дека зборовите на **Боцевски** однекаде му се познати.

Павлов & Павлов

Еднаш Веле Смилевски, во име на ДПМ, го замолил познатиот скопски писател Влада Урошевиќ да одржи мало предавање за релациите меѓу писателите и уметниците, во светлина на епохалниот проект СК 014. Еве го транскриптот на предавањето љубезно отстапен од Урошевиќ:

„Кога бев мал мислев дека Иван Петровиќ Павлов, проучувачот на условните рефлексии, и Тодор Досев Павлов, естетичарот, се еден ист човек. Кога во учебникот по биологија го гледав цртежот на песот со сонда во стомакот низ која капе желудечен сок, пак мислев дека тоа има некаква врска со естетиката. Поради тоа, секогаш кога ќе се спомнеше „теоријата на одразот“ јас замислував писател кој, по писокот на свирката, почнува да лачи сè поверни и поверни одрази на стварноста.“

Веле Смилевски толку се изнервирал од предавањето на Урошевиќ што отишол да му се пожали на Раде Силјан.

Вртелешка на ветрот

Друг пат **Влада Урошевиќ** пред бунтарскиот колектив „Плоштад Слобода“ ја бранел својата опортунистичка општествена позиција повикувајќи се на страшните ветришта што го дуваат Ангелот на историјата. „Кога бев мал, скокав во трубата прав што ќе се појавеше низ сувата улица, зад станичните складови кајшто проаѓаше автобусот. И ја брков таа мала вртелешка на ветрот низ скопските улици. Еден ден една жена ми ја пресече палавоста: 'Лудо дете. Тоа е најопасно. Најопасно.' Од тогаш не сум стапнал ни во најмалиот виор“, им се исповедал **Влада Урошевиќ** на членовите на групата „Плоштад Слобода“ кои само занемено, речиси побожно, слушале.

Коран

„Знаеш ли ти, Данило, дека во Коранот е запишано дека сите градови на светот ќе бидат срушени, а граѓаните ќе бидат претворени во мајмуни?“, го прашувал писателот **Ким Мехмети** својот колега **Данило Коцевски**.

„Сум слушнал за таква работа“, претпазливо одговарал градскиот хроничар.

„Значи, на Скопје преродбенички работите според Коранот!“, се подбивал **Ким Мехмети**, а **Данило Коцевски** брзо трчал кај **Паско Кузман**, да се пожали на уште еден - додуша двосмислен - исламистички атак врз епохалниот рисјански проект СК 014.

Друг пат **Данило Коцевски** му рекол на познатиот писател **Ким Мехмети**: „Знам каде се остатоците и камењата од градбата на Бурмали џамијата, но не кажувам“. **Ким Мехмети** многу се изнервирал и рекол: „Знаеш ли ти, ситен апологету на микроскопскиот провинциски фараон, дека од Скопје уште не е тргната клетвата на Исмаил Хаки паша, никогаш трговијата да не процвета во шугавиов град?!“

Данило Коцевски многу се тревожел од радикалниот **Ким Мехмети**, та брзо заминувал кај лековиџијата Медах баба, во старата чаршија, да пивне малку од ајазмото и да се смири.

Љубов на мелодраматичен начин

Данило Коцевски му објаснувал на Томи Османли дека главниот скопски плоштад просто мора одново да се наполни со објекти: „Сети се, Томи, на објектите на улицата Орце Николов при нејзиниот влез на плоштадот: од десна страна беа палатата Мацура, аптеката, подрумот за точење алкохол, бурецилницата, лимонадцилницата и кројачот; од левата страна беа слаткарницата, Музејот, киното Младина и Куклениот театар...“

„Аха“, заклучувал Османли, „груевистичките споменици, значи, се замена за аптеката, подрумот за точење алкохол, бурецилницата, лимонадцилницата, кројачот, киното Младина и Куклениот театар.“

„Размислуваш како нихилист, Томи“, налутено велел Данило Коцевски и заминувал накај пасажот Ароести, оти длабоко во себе знаел дека објектите исчезнуваат, но дека нешто од нивниот здив и мирис останува во сетилата.

И друг пат Томислав Османли се обидува да го вразуми Данило Коцевски: „Скопјани го сакаат својот град на еден особен, можеби патетичен, дурито мелодраматичен начин. Не е ни чудно. Тие еднаш веќе го загубиле.“

→ „Не го изгубиле еднаш, туку многу пати... Ама ние не рушине, туку градиме!“; тврдо одговарал Коцевски, го одминувал натрапливиот шетач и брзо како сенка исчезнувал во насока накај Турска чаршија.

Халуцинација

Еднаш сликарот **Ацо Станковски** седел пред кафената Пелистер и гледал како пред него, на центарот на плоштадот, еректира македонскиот идентитет.

Кога ги ставил очилата одеднаш на врвот на фонтанскиот столб се појавил **Никола Груевски** со подигнат среден прст.

Сликарот ги извадил очилата и **Груевски** исчезнал.

Сликарот одново ги ставил очилата и одново на врвот од столбот се појавила цуцестата но мошне јасно видлива фигура со подигнатиот среден прст.

„Ова треба да се наслика, како невидливото е присутно од видливото“, помислил психоделичниот скопски сликар и побрзал најновава паранормална случка да му ја раскаже на **Коки Јанев**.

Најубавиот поглед

Граѓаните на Скопје, по урнекот на граѓаните на Варшава згрозени од сталинистичката Палата на културата, си имале разработен виц:

-Од каде се пружа најубавиот поглед на Скопје?

-Од врвот на споменикот на Александар Македонски.

-Како така?!

-Па, тоа е единствената точка од којашто не се гледа споменикот на Александар Македонски.

Кога го слушнал вицов, авторот на епохалниот проект СК 014 решил да го гради панорамското тркало.

Ришеље и балсамирање

„Лукав си, шефе, ко Ришеље зад завеса“, му рекол еднаш **Мартин Протоѓер** на **Никола Груевски**. „А ти си ладен на допир ко жабји стомак“, возвратил **Никола Груевски**. Тогаш во кабинетот панично улетал **Коки Јанев** извикувајќи: „Кородира бронзата!!!“ Зад него мирно ушетал сталожениот и несклон кон големи гестови скулптор **Жарко Башевски** којшто малиот **Коки Јанев** без големи драми го рапутирал накај мостот Око.

Друг пат се стопиле восочните фигури во музејот на ВМРО. Итно морале да дотрчаат **Ацо Станковски**, **Коки Јанев** и **Мацко Камиловски**. **Никола Груевски** бил толку изнервиран што ушите му чуреле. Тогаш **Ацо Станковски** му рекол на премиерот: „Што не се обидеш со некоја помирна работа, да речеме со балсамирање?“ И тука **Груевски** толку експлодирал што на клоци од зградата на ВМРО накај Уставниот суд ги изнесол тројцата нетактични уметници - и преку мостот Око ги фрлил во Вардар.

Доволно добра верзија

Кога Никола Груевски на Томе Серафимовски му ја покажал финалната верзија на кипот на Александар Македонски, скулпторот рекол: „Ова е доволно добра верзија. Мислам, добра е оти е премногу лоша за да може да биде вистинита.“

„Томе, правиш дупка во многу тенок лед“, заканувачки рекол Никола Груевски.

„Тоа ме загрижува како 18% данок на нула заработувачка“, рекол познатиот македонски скулптор.

Така Груевски сфатил дека си има работа со тврд орев (а не со тенок лед) и веднаш дел од работите за СК 014 префрлил кај еминентниот академски уметник.

Исечени раце и глава од коњ

Познатиот македонски скулптор **Александар Ивановски - Карадаре** никако не сакал споменикот на Ченто да го гради во мермер. „Може да го правам, но само во бронза“, упорен бил **Карадаре**.

Еден ден најпрвин ги исекле рацете на неговите железни шмизли во градскиот парк. **Карадаре** многу не се потресол и си останал на своето: „Ченто - бронза да, мермер јок“. Но, кога **Карадаре** во постелата нашол отсечена глава од коњ, тогаш дефинитивно морал да попушти.

За тоа време, за памет на тврдоглавиот **Карадаре**, Ченто веќе му го дале на младиот скулптор **Димитар Филиповски** наречен „Статика“.

Друг пат, исто така на скопскиот плоштад, им ги отсекле главите на познатите музичари на славниот македонски скулптор Благој **Чушков**.

„Негде во Македонијава сигурно има депо со сите отсечени споменички глави“, му рекол скулпторот **Александар Ивановски - Карадаре** (кому ги исекле рацете на железните шмизли) на својот пријател **Чушков**, колку да го утеши.

→ „Мислиш, постои како некаков рај за отсечените глави на партизаните и на сите други?!“, прашувал Чушков, но повеќе реторички, оти обајцата знаеле дека не постои никаков рај за отсечените глави.

Откако Карадаре набрзо потоа во својата постела се разбудил со отсечена глава на коњ, му се распрснале и последните илузии.

Брани ја слабоста

Во една пригода **Никола Груевски**, додека ноќе ги обиколувал со скулптури преполните тајни хали-атељеа на владата, ѝ рекол една необична работа на скулпторката **Валентина Стефановска**, стоејќи пред нејзиниот споменик на Александар: „Талентот често е дефект на карактерот. А најснажната сила не ја достигнува онаа енергија со која некои од нас ја бранат својата слабост“.

„Жена без огледало и маж без самосвест - како да се снајдат во светот?“, шармантно одговорила **Валентина Стефановска**, треперејќи пред големите зборови на наизглед малиот човек, авторот на грандиозниот проект СК 014.

Крокодили, фаланги и графити

„Да те изедат крокодилите на **Анета Светиева!**“, ѝ дофрлале на **Валентина Стефановска**, познатата скулпторка, членовите на озлогласеното друштво „Плоштад слобода“, камуфлирани меѓу античките статуи пред владата.

„А вас да ве избеат фалангите на **Александар!**“, гордо одговарала познатата авторка на најпознатиот споменик и брзо влегувала во зградата на Илинденска ББ.

Друг пат, за време Велигден, немирната членка на „Плоштад Слобода“, **Ивана Драгшиќ**, самоиницијативно врз видот на зградата на Министерството за култура напишала мошне незгоден графит: **МАКЕДОНСКИТЕ УМЕТНИЦИ ФАРБААТ ЈАЈЦА!**

Следниот ден, одејќи на состанок со министерката за култура посветен на проектот СК 014, покрај видот поминале уметниците **Томе Аџиевски** и **Мацко Камилевски** и многу се навредиле.

Трансот на водачот

Еднаш кога Вангел Божиновски, Паско Кузман и Ацо Станковски биле на состанок кај Никола Груевски (да разговараат за неговиот авторски проект, СК 014), славниот премиер извел еден многу необичен гест. За случката посведочил Мартин Протоѓер, кој оставил белешка од состанокот: „Не знам што се случи со Пресветлиот, многу ретко Мрачниот - 'Златниот-Црниот' како што потенцијално субверзивно го нарекува соросоидот Гелевски - но, искрено речено, благо се шокирав. Баш кога Ацо Станковски му објаснуваше на Паско Кузман дека низ Кале треба да се пробие огромен тунел во форма на пичка, а целото брдо над тунелот (сосе Музејот на современа уметност!) да се обликува во спектакуларен женски акт - Малиот-Големиот, Пресветлиот наш Архитект стана, се приближи до Станковски и се загледа во точката помеѓу неговите очи, но не на начин дека тоа е единственото нешто што со него заедно се наоѓа во собата (како сите ние да не постоиме!), туку повеќе како да бараше нешто што беше многу далеку, можеби планината од другата страна на нашата тажна котлина, можеби како да го бараше нејасниот крај на тунелот... Мене ме полазија морници.“

По трансот

„Бунар стар 900 години, во некој замок. Можеш во него да фрлиш камен и да чекаш. Да слушнуваш и чекаш, да се откажеш од чекањето, да се насмееш, а потоа, баш кога се спремаш да си заминеш, ќе слушнеш слабичок, тивок плискот, толку далечен што едвај би поверувал дека таков бунар постои... Толку длабоки, како бунарот, беа очите на **Никола Груевски** кога се загледа низ **Александар Станковски**“, во својата белешка од состанокот запишал **Паско Кузман**.

„Бетонски ѕид потешко ќе го поднесе мојот запрепастен поглед од Архитектот во момент на транс“, му рекол доверливо **Ацо Станковски** на **Мартин Протоѓер**, благо шокиран од однесувањето на **Никола Груевски**, откако завршил состанокот на кој разговарале за СК 014. „Ебаго, Мартин, седнав крај него чувствувајќи се како леш од високо друштво што на одарот го изложил погребник со добар вкус“, рекол **Станковски**, а **Протоѓер** дисциплинирано составил белешка.

Непослушност

„Тој е човек кој може во самиот себе да се загледа со долг, тврд поглед и да види што има таму. Тоа не е вообичаена дарба. Повеќето луѓе одат низ животот трошејќи половина од својата енергија на тоа да го бранат достоинството кое никогаш не го имале. Еве, на пример, **Паско Кузман**...“, се обидува **Мартин Протоѓер** на **Ацо Станковски** да му ги објасни чудните гестови на **Никола Груевски**.

„Не ми збори за **Паско Кузман**“, му рекол **Станковски** на **Протоѓер**, „ниту за кој било член од вашата, прости, посрана фамилија. Мојот другар **Гелевски** за жал има кажано една точна работа: 'Меѓу луѓето од Фамилијата наидуваат на типови кои сосема ви ја уништуваат илузијата дека купишта пари можат од некого да создадат личност.' Прости ми, **Мартинчо**, ама изглеа дека пастирот во мене разбуди некои непредвидливи дугмиња, и не знам како ми излета ова, те молам не го стаај у твоите белешки.“

Непослушноста се плаќа

„Ти изгледа, **Станковски**, не си ја читал преродбата, кога вака си дозволуваш да критикуваш еден просечен член на Фамилијата. Преродбеникот го работи она што ќе му се нареди, и тоа го работи мошне добро ако му речеш со која нога треба да тргне и колку чекори треба да помине во која насока и слични ситници.“

„Знам еден полицаец од Фамилијата способен да фати крадец на кокошки, кога би го видел дека краде кокошка и ако типот трчајќи би паднал и би удрил од нешто со главата, па сам себе би се исфрлил од игра“, му возвратил **Ацо Станковски** на **Мартин Протоѓер**, кому од бес ушите му се зачуриле.

„Ќе ти забранам дружење со проклетиот соросид Гелевски, ти неблагодарен неранимајко!“, рекол **Протоѓер**, а белешка за сцената составил изненадениот **Никола Груевски** кој таман тргнал од чекалната да ги викне **Коки Јанев** и **Мацко Камиловски**.

„Ах, скотови одвратни!“

Клучниот аргумент на **Ацо Станковски** зашто е добар проектот СК 014 е неговата блискост до народот. „Доста више во шеесте години социјализам се создаваше ненародна уметност!“, тврдел **Ацо Станковски**, особено кога ќе се изнервирал од предавниците и ЕУ курвите кои нагалено ги викал „сауросидните лордови“.

Но, еднаш експресивниот македонски сликар многу се изненадил, вообичаено влегувајќи во едно скопско такси, ем на мала еко патрола низ градот, ем да го послушне, нели, пулсот на народот. Откако таксистот разбрал дека Станковски е сликар близок до народниот груевизам, вака му рекол на сликарот: „Културњаци, значи! Ад, да ви ебам мамата, лигуши едни... Само јадете гомна, им ги лижете јајцата нас политичарите и млатите пари! Ах, скотови одвратни!“, завршил таксистот, а **Ацо Станковски** до тој степен се шокирал што итно морал да зами-не кај **Љубиша Георгиевски** и **Цветан Грозданов**, своите колеги од Советот на министерот за култура, за уште еднаш стручно да ги разгледаат хавариите што врз здравиот народен уметнички ген ги остави клетниот комунистички модернизам.

Во атељето во Автокоманда

Еднаш Никола Груевски тајно отишол да го посети атељето на контроверзниот сликар Ацо Станковски. Кога ги видел количествата експресивни голи тела, храбрите пози, радикалниот преплет меѓу класичното, модерното и постмодерното, премиерот скромно го прашал сликарот: „Сето ова вие го направивте?“ Ацо Станковски во тој момент се сетил, кој знае зашто, на одговорот на Пикасо во слична пригода, и бесно рекол: „Не, сето тоа вие го направивте!“

Славниот автор на проектот СК 014 не знаел како да реагира, па многу брзо си заминал, пред да го види прочуениот циклус „Хитлери“.

„Полудувам, ко некој друг да збори низ мене“, си промрморел Станковски, за себе, откако си заминал збунетиот премиер.

Агенцијата „Република“

„Кипот на А. Македонски припаѓа на плоштадот како како лук во овошен куп или како Тарзан да го ставиш во голем црвен ромобил“, му рекол **Никола Гелевски** на **Никола Груевски**, кој толку се изнервирал од споредбите што отишол да се пожали во маркетинг агенцијата „Република“.

„Наркоза - рани без болки; невростенија - болки без рани. Батали го соросоидот, тој е невростеник. Држи се до нашата анестетичка програма“, му рекле на **Никола Груевски** во агенцијата „Република“, по што тој блажено се смирил.

Стратегија

„Совитлив сум. Не сум кипот на Александар Македонски“, му рекол **Михајло Маневски** на премиерот, обидувајќи се да го смекне шефот после уште еден од своите безбројни гафови.

„**Маневски**, не знам дали до тебе е дојдена надградената ПР стратегија од агенцијата 'Република', но не би било лошо да ја погледнеш“, рекол премиерот и му ја фрлил на својот разигран министер за правда најновата верзија на стратегијата.

„Со широки насмевки на лицата и со раширени раце посакуваме добредојде, со по еден камен во секоја рака“ - **Маневски** брзо ја прочитал збиената стратегија и со широка насмевка во очите топло го погледнал својот шеф, ментор и пастир, некогаш малиот а сега толку големиот **Никола Груевски**. И самиот премиер бил трогнат од погледот на министерот за правда.

Исчезнатото сонце од Вергина

Атанас Ботев, познатиот сликар на нацистичкото грчко знаме, еднаш го прашал Коки Јанев, познатиот скулптор на лавовите: „Еј, Коки, кај отиде Вергинското сонце од релјефот под лавовите?!“

За среќа, пред да експлодира Коки Јанев, тука се нашол Ацо Станковски со своите лукави зборови: „Види, Ботев, и самиот знаеш, ние како јавни работници, уметници, секогаш се судираме со дилемата дали може да се живее од принципите“, рекол најголемиот андерграунд уметник во историјата на Македонија.

За несреќа, на истиот мост во истиот момент поминал и проблематичниот Никола Гелевски кој рекол: „Дилемата не е дали може да се живее од принципите, туку дали може да се живее без принципи“.

Коки Јанев се збунил во тој вкрстен оган од пораки и сепак решил преку мостот да го фрли безобразниот Атанас Ботев.

Кочничар во вагон-ресторан

„Мојата банкнота сјајно изгледаше. Создаваше некакви сопствени сончеви зраци.“ Со таа зајадлива реченица, откако го примил солидниот хонорар за ликовно решение на оградата на мостот кај Холидеј ин, му се обратил **Мацко Камиловски** на **Коки Јанев** кој, пак, бил крајно незадоволен од хонорарот за лавовите. Тогаш **Коки Јанев** толку се изнервирал што пробал да го преврти **Мацко Камиловски** преку оградата на мостот кај Холидеј ин, но за среќа се појавил **Ацо Станковски** кој ги ишамарал двајцата алчни уметници и ги однел до мостот Око, да ги смират нервите во уметноста.

Друг пат, додека се справале околу хонорарите од СК 014, изнервируваниот **Коки Јанев** грубо му рекол на арогантниот над-Македонец **Мацко Камиловски**:

„Го знаеш вагонон на стара железничка, што некогаш беше ресторан, одма до Графичкото атеље на **Атанас Ботев**, славниот сликар на грчко-нацистичкото знаме?! Е, ти си таков фраер што би можел да работиш како кочничар на тој вагон!“ →

→ После таа реченица летале пердуви на сите страни, дури ни искулираниот **Ацо Станковски** не можел да ги смири двајцата декоративци на Големиот (т.е. Малиот) Архитект.

Крај реката Вардар седев и плачев

Ироничниот кемп уметник Гоце Смилевски еднаш ги начекал на купче Бети Шелева, Данило Коцевски и Ацо Станковски, градските фаци познати по катастрофалниот книжевен вкус (Паоло Коељо, на пример) и уште покатастрофалниот ликовен вкус (тројцата биле љубители на груевистичките споменици).

„Ако некој напише книга за СК 014 таа ќе се вика 'Крај реката Вардар седев и плачев'“, им рекол фриволниот Гоце Смилевски на своите познаници, но никој не се насмеал.

Динамит

Небојша Вилиќ, историчар на уметност, во една пригода во кафето Рома, седејќи на маса со Бранко Тричковски, новинар, му рекол на Вангел Божиновски, сценограф, кој седел на спротивната маса заедно со портпаролот Александар Бичиклиски, дека со динамит треба да се дигне не само куќата на Мајка Тереза, отспроти, туку и поголемиот дел од објектите од СК 014. Иако и Бранко Тричковски покажал ентузијазам околу идејата на Вилиќ (подигнувајќи го, патем, и средниот прст кон авторот на инкриминираната куќа), Вангел Божиновски на провокациите останал ладен како шприцер, продолжувајќи на младиот и неук Бичиклиски да му објаснува дека спомениците се најдобар лек како за душата, така и за нервите.

Пиколомини&Николомини

Мирослав Грчев и Небојша Вилиќ често се расправале која катастрофа е поголема: огнетот на Пиколомини 1689 година или СК 014 на Николомини. Еднаш им се придружил и Данило Коцевски потсетувајќи ги дека во 1908 година Старата чаршија претрпела страшен пожар во кој изгореле околу 700 дуќани. „За тоа запис оставил Бранислав Нушиќ“, рекол Данило Коцевски, безуспешно обидувајќи се да ги пацификува гневните професори.

Друг пат кога Грчев и Вилиќ пак жестоко се расправале која катастрофа е поголема, огнетот на Пиколомини 1689 година или СК 014, Коцевски смирено ги потсетил разжештените професори дека Скопје доживеало три големи земјотреси, 518, 1555 и 1963 година. Но, ни тоа не помагало. „Ништо не може да се мери со Николомини“, велел Грчев, „т.е. со Пиколомини“, забиберувал Вилиќ, по што и смирениот Коцевски дигал раце и заминувал накај Куќата на мајка Тереза, малку да се смири. →

→ Трет пат **Вилиќ** и **Грчев** се расправале околу разликите меѓу поимите „катастрофа“ и „несреќа“. „Еве, да речеме, кога Скопје би го удрил земјотрес, тоа би било катастрофа“, рекол **Грчев**. „Но, кога при ударот би се срушиле само зградите и спомениците од проектот СК 014, тоа секако не би било несреќа, зарем не?!“, реторички прашувал **Вилиќ**.

Сполијација

Еднаш на **Небојша Вилиќ**, додека седел пред Пелистер и очајно гледал пред себе како бабри идентитетот на македонскиот народ, му текнала генијална идеја: spolia. „Сполија му е мајката!“, викнал одушевениот **Вилиќ**, привлекувајќи го вниманието на архитектите од соседната маса, **Митко Хаџи-Пуља** и **Минас Бакалчев**. „Ќе го растуриме споменикот на Александар и од него ќе направиме илјадници мали реплики, како што Французите направија со урнатините на Бастиља!“

На смртно преbledениот **Хаџи-Пуља** сталожениот **Бакалчев** му објаснувал, колку да го смири: „Сполијација е вградување на делови од стара градба или споменик во нов објект, и во европската историја е присутна од стариот век до денес...“

„Ах, мил Минас, на латински spolia значи и одрана кожа, а спוליјацијата е грабеж и дерење“, мрачно мрморел **Хаџи-Пуља**, додека **Вилиќ** веќе го вадел лап-топот за да понуди интегрално решение за целиот проект СК 014.

Кристо

„Друго решение е да го викнеме уметникот **Кристо** и сè да запакуваме. Да го прекриеме со платно целиот проект СК 014 и да го сокриеме од очите на луѓето. Ем резилот нема да се гледа, ем на **Кристо** ќе му овозможиме уште еден спектакл“, му предлагал **Небојша Вилиќ** на **Мирослав Грчев**, додека седеле пред Пелистер.

„Не се согласувам. Јас сум за дислокација. Правец Паљурци целата бронзено-мермерна менаџерија“, нудел ново решение архитектот **Грчев**. „Во еден забавен и едукативен етно-парк фино ќе можеме да ги сместиме не само објектите од СК 014, туку и нивните нарачатели! **Паско Кузман** може да биде директор на паркот, **Миле Јанакиевски** одговорен за малата железница за разгледување, а **Никола Груевски**, се знае, ќе ги услужува луѓето на влезот во големото панорамско тркало во Паљурци, од кое не само што ќе пука поглед врз целиот етно-парк, туку и Солун ќе може да се види!“

„Лошото искуство вреди повеќе од добар совет“, задоволно заклучувал **Небојша Вилиќ**.

Етно парк

Следејќи ги активностите на непријателите на преодбата што бамбореле сè и сешто дремејќи пред Пелистер, агилниот Сашо Мијалков, шефот на ДБК, еднаш му предложил на својот прочуен братучед: „Имам добра идеја за нов бизнис. Кај Триумфалната капија треба да поставиме наплатна рампа за влез во нашиот величествен етно-парк на македонизмот.“

„Од парите ќе треба нешто да се одвои и за наша Валентина, не?!“, сугерирал помалиот братучед.

Со поглед способен да ти ги преброи парите од паричникот во задниот џеб Сашо Мијалков само студено процедил: „Тоа се подразбира“, и заминал да се занимава со поважни работи од инфантилниот проект СК 014.

Сонот на архитектот

Митко Хаџи-Пуља, угледниот член на комисиите при Министерството за култура, на својот другар Минас Бакалчев му раскажал еден свој вознемирувачки сон:

„Крај некој базен седат Љубчо Георгиевски и Никола Груевски и разговараат за архитектура. Во еден момент Груевски му вели на Георгиевски: 'Она што мене ќе ми го направат по повод СК 014, не е ни налик на било чии сништа за летен одмор'. За жал, низ придушената румба музика, меѓу испарувањата на базенот (можеби беше сауна или некаков пекол?!), гласот на Груевски едвај се пробиваше накај Георгиевски, како лопата низ снег, така што бившиот премиер мирно си го доврши коктелот, без да се осврне на болните зборови на својот министер за финансии, можеби размислувајќи за големите архитектонски дострели на Јован Стефановски Жан и Вангел Божиновски.“

„Митко, сосем си одлепил служејќи ја Елизабета Канчевска-Милевска. А каква е твојата улога во тој кошмарен сон?!“, прашал Бакалчев, а Хаџи-Пуља мудро одмолчел.

Хитлер и Шпер

Архитектите **Минас Бакалчев** и **Митко Хаџи-Пуља** на студентите им прожектирале интересен документарен филм од 1934 година, каде се сретнуваат славниот архитект **Алберт Шпер** и неговиот политички ментор, **Адолф Хитлер**. Филмот ги покажува **Шпер** и **Хитлер** како најпрво доаѓаат на градилиште. Прво зборува **Шпер**, го објаснува проектот. Потоа на ред доаѓа **Хитлер**. Ги става очилата, ги зема блокот и моливот. Ставајќи го блокот на колено, почнува да скицира. **Шпер**, со спуштени раце, го гледа учителот. „Така ова се прави, **Шпер**“, вели фирерот и му го предава блокот на архитектот. Во тој момент на **Хаџи-Пуља** му се слошило и нагло си заминал, така што **Бакалчев** сам морал да им објаснува на студентите колку потенцијално е опасна врската помеѓу политиката и архитектурата.

Мала риба

Кога македонските уметници слушнале дека буџетот за витражот во Музејот на ВМРО изнесува петсто илјади евра, настанала вистинска јагма по идејни решенија. Лично маркантниот архитект **Митко Хаџи Пуља** дошол кај министерката за култура за да ја праша колкав ќе биде авторскиот хонорар за идејното решение за витражот.

„Нула“, рекла **Елизабета Канчевска Милевска**, „оти на мислење сме дека е голема чест да се биде автор во Музејот на ВМРО. Половината милион евра се наменети за изработка на витражот.“

„Што велите, Елизабета, пари нема? Само брука?!“, рекол резигнираниот **Митко Хаџи-Пуља**.

Друг пат, кога македонските уметници слушнале дека владиниот буџет за споменикот на Александар и за Триумфалната капија изнесува 15 милиони евра, настанала вистинска јагма по идејни решенија. Излегол премиерот лично и соопштил дека **Валентина Стефановска** ќе ги работи клучните објекти на СК 014. Кога **Митко Хаџи-Пуља**, маркантниот архитект и членот на неколку комисији →

→ при преродбеничкото Министерство за култура, се обидел да протестира против изборот на пастирот, овој студено резимирал: „Управувањето со државата е како пржење мала риба; ако премногу ја превртуваш, таа ќе се распадне“. На тој метафоричен начин и благодарение на големата мудрост на пастирот, **Митко Хаџи-Пуља** сфатил дека е мала риба среде големата преродба.

Растење на идентитет во живо

Данило Коцевски, Паско Кузман и Вангел Божиновски седеле пред Пелистер и гордо гледале како расте споменикот на Александар. Поминал малиот Анастас Вангели - Вуна и дрско им рекол на еминентните преродбеници: „Гледате како секојдневно расте идентитетот? Машала! Треба овде и трибини да подигнете, народ уживо да гледа како идентитет бабри ко квасец!“

„Остајте го малиот, Влав, од партизанско семејство, што знае дете што се триста тона Македонија!“, лежерно одговарал Паско Кузман и продолжувал да гледа како полека еректира фасцинантниот споменик на македонизмот.

Живот је мердиван

Друг пат пред Пелистер седеле **Данило Коцевски**, **Паско Кузман** и **Вангел Божиновски** и си кажувале скопски поговорки од штотуку излезената најнова книга за Скопје, од познатиот хроничар **Данило Коцевски**. „Кога имаш пари, секој за татко те сака“, рекол **Божиновски**. „Сос пари чоек царска врата отвора“, рекол **Кузман**. „Пари од топ се посилни!“, рекол **Коцевски**.

„Ај сеа да свртиме уште еден круг со пословиците што живот значат“, им предлагал **Коцевски**, седејќи пред Пелистер, на своите преродбенички пријатели, **Кузман** и **Божиновски**, и ја вадел својата најнова книга за Скопје. „Која ми меси колаче, таја ми је тетка“, рекол **Кузман**. „Ако имаш, ќе ти завидат, ако немаш, ќе те заплукаат“, рекол **Коцевски**. „Живот је мердиван, еден слага, друг се качуе“, ја завршил шармантната игра за тој ден **Вангел Божиновски**.

Во јамата на вујко волк

Еднаш пред Пелистер поминале **Томе Серафимовски** и **Жарко Башевски**. Во кафеаната веќе си седеле стандардните **Данило Коцевски**, **Паско Кузман** и **Вангел Божиновски**. „Ја читавме твојата најнова книга за Скопје“, му рекле **Серафимовски** и **Башевски** на **Коцевски**. „И, за што се раскажува во книгата?“, итромантски **Коцевски** ја користел финтата на **Петре М. Андреевски**. „Па, вака“, рекол **Серафимовски**: „Викај на вукот 'вујко' додека си му у јама“. А **Башевски** вака рекол: „На чија се кола возиш, таа песна ќе ја појаш“. „Еве една и од мене!“, радосно се придружил и **Кузман**: „Како тупан ќе ти чука, така оро ќе играш“. Така **Данило Коцевски** сфатил дека пријателите сепак му ги читаат книгите.

„Еј, Данило, со деца на бања не иди!“, му велел **Томислав Османли**, поминувајќи пред Пелистер, на **Данило Коцевски** кој тие денови бил во филмот дека Вардар оди нагоре а магарињата летаат со све дрва. „Нема везе, Томи, свиња сака тиња“, тажно одговарал познатиот скопски хроничар и, како да гледа во одамна исчезнатиот „стуб смрти“ на акро- →

→ батот **Алексиќ**, продолжувал втрнчено да зјапа, среде главниот плоштад, во фасцинантниот столб врз кој ќе треба да се извиши суштината на македонството.

Царот е гол

Данило Коцевски верно ги извршувал сите наредби на Никола Груевски. Еден ден посакал и лично да го види пастирот и творецот на грандиозниот проект СК 014. „Мораш да ми обезбедиш влез кај визионерот и предводникот“, пријателски и доверливо му рекол Данило Коцевски на Паско Кузман, кој набргу договорил прием.

За несреќа, токму кога влегол во премиерскиот кабинет Коцевски бил принуден да го слушне жестокиот говор на премиерот кој тие денови бил посебно изнервиран од стилската неускладеност на СК 014: „Им реков! Два пута два пута два! Две барок, две неокласицизам, две антика! Мораат сè да ми минираат! И после прогласуваат 'антиквизација'! Предавници! Што бараш бе, ти тука, пезевенк низаеден?!“, успеал големиот премиер, откако ја спуштил слушалката, да го здогледа стутканиот скопски хроничар со брада.

„Се извинувам, но вие веќе добро ме знаете, толку работа завршив, со Паскота...“

→ „Аха. Те знам како отфрлена новинска страница. Предупреди ме за да не ти застанам на глава“, одговорил прославениот творец на СК 014, на што Коцевски толку се налутил што отишол бесот да го испразни во запечатените тајни бунари во Старата скопска чаршија.

„На бунарите ќе им речам дека царот е гол“, си рекол во себе познатиот хроничар на Скопје, Данило Коцевски.

Низ катакомбите на Кале

Кога во својата резиденција на Кале, веднаш до прочуената Американска амбасада, архиепископот **Стефан** седел со својот верен придружник **Паско Кузман**, не можел а да не се пожали на страшниот факт: во Скопје има 113 џамии и само 112 цркви. „Црквата на плоштадот ми ја срушија неверници, а црквата на Кале иноверците! Каде да го барам спасот!?!“, снемоштено запомегагал господин господин **Стефан**, а **Паско Кузман** во тие моменти, не можејќи да ги издржи очајничките лелеци на првиот владика, заминувал, преку винарскиот подрум на резиденцијата, кон најдлабоките катакомби на Калето. „Длабочината на оваа света земја нека ме изеде ако на пастирот и дедото лично со нокти не им ја откопам стоитринаесеттата црква!“, гордо ветувал **Паско**, на што дедо **Стефан** ги затварал винските подрумски порти и му велел на верниот **Паско** да проба да го најде излезот од скопскиот лавиринт или низ подрумите на Американската амбасада или низ, господ да чува, Француските гробишта.

Велат дека преродбеничката страст на вибрантниот археолог се очеличила токму со дисциплинските мерки на архиепископот.

Амин

Кога Никола Груевски го прашувал архиепископот Стефан што мисли за црквата на скопскиот плоштад, овој претпазливо одговарал: „Не можам да ти речам ни да ни не“.

„Колку што мене ми е познато, архиепископот не треба да каже ни да ни не, туку само амин!“, решително го завршувал разговорот славниот автор на проектот СК 014.

Идентитетот како страв

Еднаш отпадникот од Исламската верска заедница, Рамадан Рамадани, му рекол на младиот и плашлив владика Климент: „Идентитетот е ист како стравот: во средината е шуплив, а по рабовите го нема“.

Младиот и плашлив владика Климент постојано се молел, во поглед на црквата на плоштадот, Господ да му ги отвори очите на најмоќниот човек во Македонија.

„Што не пробаш со затворени очи?“, му предложил еднаш на владиката, гледајќи ги неговите безуспешни молитви, радикалниот Рамадан Рамадани.

Картонски коцки

Еднаш членовите на хорот „Распеани Скопјани“ ставиле картонски коцки врз главите и тргнале во протестен марш кон бараките на градоначалникот на Скопје. Под картонските коцки се набутале и познатите субверзивци **Артан Груби**, водачот на здружението „Разбуди се“, и отпадникот од Исламската верска заедница, **Рамадан Рамадани**.

„Што би се рекло, под калдрмата - плажа!“, весело му рекол **Груби** на **Рамадани**. „Сè до моментот додека картонските коцки од калдрмата веќе нема да вршат работа, па ќе треба да се земе нешто пореалистично“, скептично одговорил контроверзниот **Рамадани**.

Се разбира, под коцките биле и агилните агенти на преродбата, така што потенцијалната македонско-албанска завера против епохалниот проект СК 014 веднаш била демаскирана, а учесниците во протестот биле дадени на праведните и реформирани судови на **Михајло Маневски**.

Државна тајна

На познатиот протест на картонските коцки пред бараките на градоначалникот на Скопје еден од протестантите ја искористил можноста и отворено (божем анонимен под картонската коцка) го кажал своето мислење за водачот: „Тој можеби зборува како идиот, можеби и изгледа како идиот, но тоа не треба да ве залаже: тој стварно е идиот!“

Се разбира, агилните агенти на преродбата, исто така маскирани со големите коцкести глави, брзо го демаскирале субверзивецот, а реформираните судови на **Михајло Маневски** ја донеле единствената можна праведна одлука: три недели затвор поради навреда и клевета и петнаесет години робија поради предавање на државна тајна.

Милениумскиот крст

Јован Стефановски Жан, авторот на Милениумскиот крст, многу се нервирал поради лошата осветленост на крстот. Така во една пригода, изнервиран од дијаболчните сјаења на своето светлински масакрирано тело (т. дело, крстот го чувствувам ко свое тело, велел Јован Стефановски Жан), авторот на Милениумскиот крст во афект, пред сведоци, рекол дека преродбата што не знае да ги осветлува своите железни корени треба да заврши во пламенот на Николомини! Сведоците пријавиле кајшто треба, но тој пат на Јован Стефановски Жан му простиле, издржала преродбата и поголеми ножови в грб.

Големата уста

„Не си ти воопшто голем, голема ти е само уста“, му рекол архитектот **Јован Стефановски Жан** на својот роднина, драмскиот писател **Горан Стефановски**, чија пак уста, зјапната од изненадување, самата себе ќе се сретнела некаде на тилот, да не биле ушите.

Големиот драмски писател и академик сепак брзо се соземал и на својот роднина поетски му рекол што мисли за актуелните македонски состојби: „Кратко: ќе изгинете по некои дупки. Проширено: Лутате низ животот кон гробот како испарувања што налетот на ветрот ги тера назад кон мочуриштето“.

Јован Стефановски Жан останал стаписан, а **Горан Стефановски** уште дополнително налутено пресудил дека шест месеци Македонија нема да го види, за казна.

Темелната онтолошка реченица

Кога од Кентербери доаѓал во Скопје Горан Стефановски со саати стоел на улицата Орце Николов во Дебар Маало и втренчено гледал во непостоечката куќа на дедо му. Морал да доаѓа Мирослав Грчев и да му продава басми на недоверчивиот Горан Стефановски: „Томислав Османли има речено дека темелната онтолошка реченица на Скопје е онаа на Димитар Солев: 'Не ни сонуваш дека, иако во ист, ќе живееш во друг град'”.

Но, Горана Стефановски ни булдожер не можел, во такви моменти, да го помрдне од ресентиманот во кој се губел.

Македонија вечна

Никола Груевски, Елизабета Канчевска-Милевска и Мартин Протоѓер отишле на снимање на рекламниот спот „Македонија вечна“ на Милчо Манчевски. „Кај си бе, ММ!“, неформално премиерот го поздравил славниот режисер, кој истиот момент го напуштил снимањето. „Што му стана на Милчота наш?!“, збунето прашал Мартин Протоѓер. Мистеријата ја разјаснила министерката која објаснила дека Џон Кенеди својата љубовница Мерлин Монро ја викал ММ. „Ммммм“, рекол Мартин Протоѓер, сите се насмеале и му го прости- ле гафот на Милчо Манчевски.

**

Друг пат на снимањето на филмот „Коски“ пак до- шол Груевски. „Кај си бе, ММ!“, љубезно рекол пре- миерот, но режисерот овојпат останал прибран. „Сношти гледав еден филм, *Големии Комбо*. И многу ми се допадна една реченица што ја кажува шефот на мафијата: Првиот е на прво место, вториот е никој и ништо“, рекол Груевски и се насмеал.

Милчо Манчевски тој ден бил посебно толерантен (Марина Костова баш му соопштила дека дента →

→ слават голем јубилеј: 14 години од снимањето на *Пред Дождоџи*), та воопшто не се изнервирал од закачките на својот покровител; но не му останал должен: „Во мојот, пак, омилен филм од истиот период, *Малџешкиоџи сокол*, има ваква реченица: Колку е полош газдата толку се поголеми шапшалите околу него.“

После тие зборови двајцата угледни македонски мажи значајно се погледнале, за момент вжарувајќи го влажниот скопски воздух помеѓу нивните очи, а потоа се гушнале.

Убиствениот виц

Еден ден лично пред водачот се појавил советникот во Градот Скопје, **Бранислав Саркањац**, со цел на политичко-филозофски начин да го обрани неодбранливиот проект СК 014.

„Глејте вака, пастиру, излезната стратегија за нашиот епохален проект, особено на надворешно-политички план, се вика: killing joke. Финтата ја знаете од филмот Монти Пајтон. Да потсетам, за време на Првата светска војна, со цел масовно уништување на германската жива сила, специјалните британски служби развиваат тајно оружје: смртоносниот виц. Британскиот војник на фронтот, од безбеден заклон, колку што може погласно, го декламира вицот, којшто, пак, за него е безбеден, оти не разбира германски. Разорната сила на урнебесната шега, *der britische zenze of humour*, кај крутите тевтонски непријатели ќе предизвика помор. Почнавте да копчате, пастиру?! СК 014 со својот раскошен но збунувачки антички вокабулар кај нашите архинепријатели, Грците, може да предизвика помор, а кај другиве ЕУ мивки само бенигни насмевки на неразбирање“, накусо го објаснил **Бранислав Саркањац** својот стратешки предлог. →

→ Пастирот само кусо рекол: „Она што во спортот се нарекува пад на концентрацијата кај тебе, **Саркањац**, се нарекува - бладање“.

Брзо притрчал **Мартин Протоѓер** и дур се рекло „пиксла“ во кабинетот на премиерот веќе немало никој.

„Извини, мислев дека си кукла“

Жарко Трајаноски, познатиот борец за човечки права, како млад имал финта: кога во стоковна куќа ќе видел девојка што му се допаѓа се залетувал во неа и ѝ велел: „Извини, мислев дека си кукла“.

Истото го направил кога груевистите го заградиле главниот скопски плоштад за да градат црква. Трајаноски фатил залет од Пелистер и со сета сила бапнал од оградата. Оградата се срушила, а Жарко Трајаноски, по обичај, го однеле Алфите, за учество во толпа што ќе изврши кривично дело и напад и уништување на приватен или јавен имот на окупирана територија. Со оглед на големото правно знаење познатиот борец за човекови право брзо самиот се ослободил од шепите на Алфите.

Светлоносци

Жарко Трајаноски, познатиот колумнист и борец за човечки права, и Жарко Јордановски, познатиот новинар, биле прочуени ноќни скитници кои го шпартале Скопје како вистински лондонски фла-нери од 18 век. Тоа и им го зборувале на агилните специјални полициски единици Алфи, кои навечер често скокале од грмушките барајќи лична карта: „Го доживуваме Скопје како Лондон во 18 век ко-га излегувањето по мрак претставувало опасност по живот. Затоа тогаш било корисно да се изнајми светлоносец или лучоноша. Жарко е мојот светло-носец“, велеле Жарко&Жарко, разоружувајќи ги, со таквиот интелектуален пристап, Алфите, и про-должувајќи да го шпартаат мрачниот, грд и опасен град.

Житно поле со гарвани

Еднаш писателот Ефтим Клетников го сретнал опасниот гемаш Жарко Трајаноски и на лице место му одржал пламена беседа за загрозите на македонството: „И тогаш пред мене во епифаниска светлина се јави судбинската слика на Македонија како житно поле со гарвани, над кое се наднеле злокобните црни птици, готвејќи се да го исколваат житото и светлината до последно зрно. Денес тоа, и такво поле, е нашето Име. И тоа денес, слично на златното жито на Ваноговата слика, е нападнато од темни гарвани, како никогаш досега во историјата, и однадвор и однатре. И тоа во демократска Европа, која сè уште се двоуми да го тргне од нас и од неа тој злокобен црн облак. (...) Нам денес, како колумнисти или граѓани за европска Македонија (!?), или под други маски, ни држат часови за тоа што е идентитет, тие на кои ништо не им е свето кај нас и кои сè десакарализираат, правејќи ги дури и хероите, мартирите на нашето опстојување пијаници.“

„Татковината е само бивак во пустина“, филозофски одговорил Жарко Трајаноски и заминал да се сретне со својот колега по акањето, Жарко Јордановски.

Троцевски

„Лета магарето, Ивица?“, го прашувале новинарите тогашниот портпарол на владата, Боцевски. „Лета, лета, заедно со Дамбо, двокатните црвени автобуси и балонот 'Invest in Macedonia', над Скопје“, сталожено одговарал ладнокрвниот гласноговорник.

„Прцаш во мозок, Боцевски!“, извикувал од групата новинари познатиот борец за човекови права, Жарко Трајаноски, и го терал портпаролот да погледне во небото над зградата на владата. „Ги нема ни Дамбо, ни магарето, ни балонот, ни автобусите“, бесно резимирал Трајаноски, ама тврдоглавиот портпарол си останувал на своето и не ја подигал главата.

Натажените спин доктори

Еднаш новинарите лично пред премиерот и целата негова свита си ги собрале камерите и отишле во најблиската биртија. **Мартин Протоѓер** и **Мартин Мартиновски** биле шокирани и со денови несоземени од ирационалниот гест на трансмитерите на пораките на пастирот. „Се повлекоа од шефот како под нос да им ставил сипа уловена пред една недела во Солун, а не уште еден брилијантно срочен прес“, јадикувале **Мартин Протоѓер** и **Мартин Мартиновски**, така што **Зоран Ставрски** за следната година морал да го дуплира буџетот за ПР. „Сега задоволни сте?“, ги прашувал **Ставрски** младите а веќе прославени спин доктори, на што овие низ солзи-благодарници одговарале со „да“.

Инаку, за **Зоран Ставрски**, касиерот на епохалниот проект СК 014, во стожерот на преродбата кружеле приказни дека е студен како парче кокошка во желатин. „Дечкото е толку ладен што ни топче сладолед не може да се истопи врз неговите гради“, шушкале малобројните пушачи-преродбеници, во паузите, додека се мрзнеле на терасата на преродбата. Но, кога ќе се врателе внатре, во стожерот, сè брзо се заборавало и преродбата продолжувала рутински да тече.

Црв во конзерва за мамци

„Ја гледам вака преродбава, ретроспективно, и изодениот пат ми наликува на патот што го изодел дождовен црв во конзерва за мамци“, му рекол едниот наш **Љубчо Георгиевски** на **Никола Груевски**, а овој изнервиран со свирка ја викнал целата цицибан влада, за со арно да му објаснат на бившиот премиер дека не е баш така. „Имам и каратист меѓу цицибанците“, рекол **Никола Груевски**, на што познатиот брџач на ножеви во грб морал да се повлече.

Трите вдовици што пијат чај

„Воздухот овде ви е застоен, потсетува на три вдовици што пијат чај“, му рекол еднаш **Никола Груевски** на **Бранко Црвенковски**, кога дошол да го посети на улица Бихаќка и да му објасни дека проектот СК 014 е безвременски, т.е. непартиски.

Забелешката за трите вдовици не му се допаднала на претседателот на СДСМ, но останал мирен како камен сид на месечина.

„Нема везе, Грујо! Него, 'се осеќам ко осушена долина на смртта', ко што велат во еден роман на **Рејмонд Чендлер**“, рекол **Црвенковски** и го понудил со виски својот најголем политички конкурент.

Забелешката за долината на смртта **Груевски** ја разбрал како констатација-провокација за актуелната културно-политичка ситуација и веднаш навредено ја напуштил зградата на СДСМ.

„Никому веќе не објаснувам што е и како е СК 014. Нема веќе празни муабети, треба да се гради!“, решително му рекол **Никола Груевски**, веќе во колата, на пат кон владата, на својот секретар **Мартин Протоѓер**.

Огледало

„Вашето грубо однесување смрди“, им рекол **Никола Груевски** на членовите на групата „Плоштад Слобода“, кои преправени во восочни фигури се сокриле во карабината на музејот на ВМРО, за да го изненадат славниот премиер при една од неговите ноќни ацилак-прошетки низ светиите на преродбата.

„Вие кога го велите тоа, звучи уште пожестоко“, возвратиле слободарците.

Тогаш **Груевски** толку се изнервирал што **Мартин Протоѓер** морал да го однесе својот шеф во куќата на Мајка Тереза, да искулира.

Во куќата се нашол и **Вангел Божиновски** кој, изненаден од глетката, рекол: „Вие момци баш сте слапки, како пар изгубени топчиња за голф“.

Друг пат познатите активисти од здружението „Плоштад Слобода“ домкнале едно џиновско огледало (земено од импозантното атеље-хала на **Валентина Стефановска**, авторката на споменикот на Александар Македонски) и му го принеле огле →

→ далото на Никола Груевски: „Оваа верзија на тебе е сосема добра, оти е премногу лоша за да може да биде вистинита.“ На што Груевски толку се налутил што решил да го интензивира градењето на СК 014.

Перформанс со пијавици

Под милоста на добрата и праведна власт, **Ацо Станковски** својата вечно малолетна дружина „Зеро“ во 2011 година ја однел во Венеција, на уметничкото биенале.

По тој радосен повод уметничката група „Свирачиња“ направила специјален перформанс наречен *Скопскиџе жени храбро влежуваат во Вардар и собираат џијавици*. Двојно маскирани, ем како скопски жени, ем како членови на групата „Зеро“, Свирачињата облекле гаќи и чорапи од дебело платно и, токму како скопските жени пред стотина години, влегле во Вардар да ловат пијавици.

Како што посведочил хроничарот **Данило Коцевски**, во тие дамнешни времиња (сега оживеани преку спектакуларните „Свирачиња“) пијавиците биле барани надалеку, дури во Виена, Трст и Венеција. А старите скопјани велеле: „Ќе однесеме пијавици, ќе се вратиме со злато!“

Така Свирачињата, со уметнички перформанс, гордо ја испратиле во Венеција групата „Зеро“.

Шлепер со церада

Наградена од државата поради доброто и патриотско поведење на својот водач, **Александар Станковски**, групата „Зеро“ влегла во специјално изработениот македонски шлепер и тргнала кон Венеција, на уметничкото биенале.

„Додека стигнеме таму ќе треба да ја исцртаме церадата, однатре, за таа одрана кожа после да ја превртиме, како ракавица, и да ја изложиме како што **Микеланџело** себе си се изложи низ одраната кожа на **свети Бартолемеј** која како пергамент ја држи **свети Јероним...**“, им рекол **Ацо Станковски** на своите пријатели и ученици.

„Идејава ко форензичарот-убиец **Декстер** да ја смислил“, благо се пожалил поп-уметникот **Игор Тошевски**, упатен во современата филмска продукција.

„А да го викнеме и **Коки Јанев**, малку да ни ја измикса типографијата на церадата?“, предложил **Златко Трајковски - Хинки**.

И тогаш првата цртка врз интригантната македонска церада ја врежал **Игор Тошевски**:

ZEPO-DEXTER - MACEΔONIFA

„Нека мојата претстава биде вашиот свет!“

Кога за епохалниот проект СК 014 разговарале (ах, „разговарале“; разменувале пријателски оган), **Ацо Станковски** на **Никола Гелевски** често му ја цитирал реченицата на **Гебелс**: „Политиката е ликовна уметност на државата“. И веднаш преминувал, за да ги дообјасни благородните архитектонски визији на пастирот, кон политичко-сценографската идеја на **Хитлер**: „Нека мојата претстава биде вашиот свет!“

„Во една сцена од 'Сонот на летната ноќ' **Титанија** слепо се вљубува во **Ботом** без да забележи дека со магија главата му е заменета со магарешка“, одговарал начитаниот **Гелевски**, без - за промена - да се нервира поради провокациите на **Ацо Станковски**.

Мајмун на вергл

„Онака како што на **Тосканини** му звучи мајмун на вергл, така на нормален човек му изгледаат вашите скулптури“, му рекол познатиот уметник **Ѓоле Јовановиќ** на **Коки Јанев**. „Хачутурјан во фабрика за трактори“, додал **Владимир Лукаш**, член на уметничката група „Свирачиња“. „Вие тоа го нарекувате виолински концерт. Јас тоа би го нарекол раштиман вентилатор“, завршил со обраќањето третиот член на групата Свирачиња, **Љубиша Камењаров**, навредено го фрлил длетото и отишол одново да работи со **Томе Серафимовски**, доста више се заебаав со глупите лавови.

„Вашите зборови би расплакале и коза одгледана на бодлива жица“, им возвратил **Коки Јанев** (додуша, под јако влијание на **Ацо Станковски**) на тројцата арогантни Свирачиња. „Вашите зборови ќе го издепримираа дури и насмеаното магаре, толку да прогуга потажно од осамена гулабица.“

Песна од валкана када

„Твоето дело звучи како песна. Песна од валкана када“, му рекол **Томе Серафимовски** на **Коки Јанев**, додека трите Свирачиња (заедно со придружниот член, **Матеј Богдановски**) со длетцата тивко ги делкале импозантните словенски фигури на **Серафимовски** и се кикотеле. „Твоите лавови се истакнуваат како фрак на сточен саем. Лавовите врз мостот се како шкорпион врз шампита“, завршил **Серафимовски**, а изнервираниот **Коки Јанев** нагло излетал и отишол да му се пожали на **Ацо Станковски**.

Посоветуван од **Ацо Станковски**, изнервираниот **Коки Јанев** ненадејно улетал кај славниот скулптор **Томе Серафимовски** (додека **Љубиша Камењаров**, чиракот на големиот македонски скулптор, запрепастено гледал), рекол: „Томе, распнатово Исусче ти е ко бог!“, и си заминал.

Пасент

Еднаш берлинскиот уметник **Јован Балов** му рекол на **Војдан Запров**, скулпторот на споменикот на Карпош: „Од десет метри делото ти изглеаше пасент. Но, од три метри изгледаше како создадено за гледање од десет метри.“

На тие зборови **Војдан Запров** толку се налутил што **Ацо Станковски** морал да се замеша и да го спасува **Јован Балов**.

„Ај сеа гитла од тука, иди у Берлин да продаваш шашми“, викал **Запров** зад **Јован Балов** кој лежерно одминувал по Камениот мост, не ни споменувајќи го прашањето на плагијатот, дури тогаш ќе летаа пердуви, „среќа што вака заврши“, го смирувал **Станковски** младиот скулптор покажувајќи му ја велелепната зграда на Уставниот суд, „батали го провокаторот **Јован Балов**“.

Третата варијанта

„Си бил еднаш еден владетел кој имал само една нога и бил грбав и ќорав. Нарачал портрет од најпознатиот сликар во земјата. Сликарот се исплашил, ја насликал и ногата што недостасувала, не ја насликал грбата, а очите светеле од убавина. Владетелот рекол дека сликарот му се руга и наредил да го погубат. Друг сликар кој ја примил истата нарачка, поучен од искуството на претходникот, го насликал нарачателот реално: грд, едноног, ќорав и грбав. Владетелот се згрозил над сликата и наредил сликарот да го погубат. Третиот сликар го нашол спасоносното решение. Тој го насликал владетелот од профил како јава коњ со пушка насочена кон дива свиња. Така размислувајќи сакам да ги работите спомениците и релјефите на нашиот епохален проект СК 014!“, им зборувал **Ацо Станковски** на восхитените уметници **Коки Јанев** и **Мацко Камиловски**.

Црното сонце

Цветан Грозданов, во една од паузите на состаноките на Советот за култура, му рекол на Љубиша Георгиевски: „Откако те знам, кружиш околу црното сонце на идеолошката моќ, како Икар“.

Георгиевски многу се замислил и се сетил на еден муабет со фамозниот министер за правда, Михајло Маневски.

„Маневски, имаш добри седумдесет, поточно лоши седумдесет, и се прашувам која е тајната?! Како толку зло и пизма успеваш со децении да ги задржиш свежи?“, го прашал Георгиевски фамозниот министер за правда.

„Ќе ти ја кажам тајната“, рекол Маневски. „Повеќето луѓе мразат силно а кратко. Финтата е да мразиш силно и мразиш долго.“

„Не знам дали ти одговорив“, му рекол Љубиша Георгиевски на сега замислениот академик Цветан Грозданов.

Во Археолошкиот музеј

Ацо Станковски, членот на Советот на министерот за култура, во една пригода им раскажал на своите колеги од Советот, Цветан Грозданов, Паско Кузман и Љубиша Георгиевски, едно свое необично искуство: „Чекајќи да дојде високата делегација во рутинска контрола, се шуткав низ мрачните одаи на Археолошкиот музеј, опкружен со купишта обезглавени статуи, ноќе, кога одеднаш слушам цврст и рапав глас, како кога некој би чекорел на врвовите од прстите врз куп луспи од јајца: 'Паскоооо - Куууузмааан - гооомна - да јаааадееее...', вика гласот, онака морничаво, ко страшен поп (мислам, не ко мојот пријател Поп-Дучев или, скраја да е, нечестивиот Мирко Попов, туку како православен поп од МПЦ). Низ грбот во тој момент ми пролета студена капка, како некој леден инсект да се лизнал низ рбетното тобоганче“.

Ноќни галериски искуства

За време на една од паузите при состаноците на преродбеничкиот Совет за култура, за своите необични ноќни галериски искуства разговарале Цветан Грозданов, Паско Кузман и Љубиша Георгиевски.

„Се шетав ноќе низ една галерија, како некаков лунатик, кога одеднаш светлината што ненадејно блесна од една слика на Димитар Пандилов ме закова врз сидот како згмечена мува!“, рекол Грозданов.

„Додека еднаш ноќе се шуткав меѓу малку уфлешканите и благо налик на изгниени животински лешеве слики&сценографии&олтари на Владо Георгиевски се приближив до фигурата на Исус и неговите очи ми се видоа дупки во снег“, рекол Георгиевски.

„Еднаш кога со пастирот рутински патролиравме низ катакомбите на Кале, тарашкајќи низ археолошките слоеви за црно на бело да видиме што е наше а што е нивно, во еден момент се почувствував како да сум балсамиран! И тогаш на пастирот му дојде идејата за восочен музеј, на што искрено ми се заблагодари“, рекол Кузман.

Светлината на Црниот гусар

И познатата теоретичарка на литературата, **Елизабета Шелева**, имала длабоконоќни галериски искуства. Еднаш, во состојба на нерезонско доверување, му се обратила на познатиот мразител на антиквизацијата, неподвидливиот **Никола Гелевски**.

„Во една пригода се шуткав меѓу сликите на **Мирослав Масин**, исто ноќе (прст пред око не се гледаше, одев како лилјак, како жена-мачка, да не речам). Кога, ни две ни три, налетав лично на сликарот! 'Ја гледаш ли, Бети, светлинава...' мистериозно ми рече **Мирослав Масин**“, му рекла **Бети Шелева** на **Никола Гелевски**.

„**Мирослав Масин** знае кај е светлината отприлика онолку колку што знае **Владо Георгиевски**, т.е. вкупом знаат онолку колку што **Црниот гусар** знае кај го закопал своето благо, т.е. колку што **Стив Бускеми** во филмот **Фарго**, среде непрегледната снежна пустелија, памти каде ги закопал парите“, грубо рекол **Никола Гелевски**, а навредената **Бети Шелева** отишла да му се пожали на лежерниот **Сашо Прокопиев**.

Распарана цртка на најлон чорапа

„Ах, ти палав Гелевски, го следиш, значи, она што Џорџ Стајнер го рече, дека најдобрата уметност на 20 век е онаа што личи на прошетка во музеј пред затворање“, рекла славната теоретичарка на уметноста Сузана Милевска пред деликатно (и никако не непромислено!) да му се довери на дисеминаторот на сплетки: „Тоа попладне сосема наивно тргнав на изложба на Владо Георгиевски. Велам, не беше ноќ, ама од ужасните олтари&сценографи избиваше таков мрак што изгледаше како да е ноќ. И веднаш налетав на сликарот, кој молневито го виде мракот во моите очи, та и тој се сневесели, му згаснаа, што се вели, сонцата на граѓанските манири. ’Ќе биде ова студена вечер’, си помислив. Чувствувајќи се штотуку кидната од претенциозниот Георгиевски, налетав на младиот гениј Ѓоле Јовановиќ. И тој, ни пет ни шест, ме прострели со еден од оние погледи поради кои рбетот се чувствува како распарана цртка на најлон чорапа. Веднаш сфатив дека Јовановиќ е љубоморен зашто сум застанала со Владо Георгиевски“, му рекла Сузана Милевска на Никола Гелевски.

Скулпторот Мусолини

Младата историчарка на уметноста, **Јованка Попова**, исто така пред **Никола Гелевски** оставила сведоштво за една своја галериска посета: „Спокојно си одев на изложба на фламбоајантниот скулптор **Томе Аџиевски**. Ама уште додека доаѓав накај Музејот на град Скопје, имав некакво претчувство, но нејасно, како треперење на вжарен воздух над плочник. (Иако, напомнувам, нит беше ноќ нит беше врело скопско лето кога сите слики ти се топат пред очи и - макар за момент на бескрајна среќа - пред тебе исчезнува целата ужасна скопјанштина, ко истопен сладолед.) Додека при свеченото отворање зборуваше едно лице од владата на РМ (а се спремаше да зборува и **Митко Хаџи-Пуља**, кого всушност сакав да го слушнам), во ушите несфатливо ми бамбореше **Бенито Мусолини**: 'Кога масите се како восок во моите раце или кога ќе се помешам со нив и кога речиси ќе ме здробат, тогаш најмногу чувствувам дека сум дел од нив!'. Брзо излегов од таму, целата зашеметена, како некој да ми подметнал погрешен титл под погрешна слика“, доверливо му рекла **Јованка Попова** на познатиот сплеткар **Никола Гелевски**.

Навреда

Еднаш членовите на групата ГЕМ (изнервирани од проектот СК 014) му рекле една изразито груба работа на **Никола Груевски**: „Постојат сто и деведесет начини да станеш гад, и ти ги знаеш сите по ред“. Во тој момент лицата на **Груевски** се искривила во таква страшна гримаса од која се исплашил дури и обично ладнокрвниот најблизок асистент, **Мартин Протоѓер**: „Одеднаш насмевката на неговото лице стана бескорисна како неисправна стапица за глувци. Се стопи целиот восочен сјај на мојот шеф“, запишал **Протоѓер** во својата службена белешка.

„Разумен муабет врз тебе делува како водата врз најголемата брана на светот: нималку“, му рекле друг пат членовите на групата ГЕМ на **Никола Груевски**, на што овој толку се разлутил што решил проектот СК 014 да го прошири и надгради со уште илјада грандиозни (25 метри високи и една тона тешки) знамиња распоредени на стратешки локации низ целата земја. „Освен тоа, запиши, Мартин, лавовите ќе ги направиме дупло поголеми од лондонските.“

Соросоиди во музеј

Членовите на групата ГЕМ го прашале еднаш премиерот колку му чини бронзата за спомениците. **Груевски** рекол: „Сто евра по кило“. Гемашите грубо возвратиле: „Нам овде ни смрди на сто кила за евро, ко лажен парфем.“ Тогаш **Груевски** толку се изнервирал што **Коки Јанев** и **Мацко Камиловски** едвај го спречиле премиерот шестте соросоиди да ги балсамира на лице место за својот музеј на восочни фигури. „Како бе, шефе, соросоиди у вмровски музеј?!“ бил круцијалниот аргумент на **Ацо Станковски**, со кој биле поштедени кожата на аргантните членови на групата ГЕМ.

Четворица во Владата

Еднаш **Влатко Ѓорчев**, додека низ Владата (низ чишто одаи, како вечен парламентарец, не се снаоѓал) го барал **Антонио Милошоски** за да му ги истегне ушите, случајно налетал на **Никола Груевски** и **Мартин Протоѓер**. Парламентарецот се при таил (зад фикусот) пред своите партиски и надредени колеги, но набрзо го заслушал муабетот и бил шокиран (тоа е благ збор) од содржината на разговорот. Токму заради шокираноста **Ѓорчев** оставил белешка (која ја завештал, додуша, со наредба да се отвори сто години по неговата смрт, што очигледно не било испочитувано). Еве што слушнал **Ѓорчев** (според неговите белешки):

Груевски: „Противприродниот блуд со животни е забранет. Колењето животни е дозволено. Зарем не се размислувало дека и тоа би можело да биде убиство од уживање?“

Мартин Протоѓер: „А дали мазохизмот е неспособност да се ужива поинаку освен во болка, или способност од болките да се извлече уживање?“

Тогаш во кабинетот ненадејно се појавил и **Антонио Милошоски**, поради што **Ѓорчев** морал да →

→ ја проголта не само бубата за прислушкување туку целата апаратура, сосе жиците, што сепак не го спречило да состави белешка (за идните поколенија) за бизарните разговори меѓу Груевски и Протоѓер. Згора на сè, откако го откриле зад фикусот, на младиот Ѓорчев ушите му ги истегнале сите тројца: Груевски, Протоѓер и Милошоски.

Кечиња

Зимата 2011 наврнало толку снег што на новопоставените споменици на Климент и Наум, од таа страна на Камениот мост, врз главите им се формирале речиси совршени бели кечиња! Прво **Владимир Тодоровиќ** морал итно да се нацрта кај **Коце Трајановски**, а потоа двајцата смерно заминале на шамарање кај предводникот. „Донесете ми го и скулпторот **Жарко Башевски** што прави глави ко чинии“, бесно шиштел лидерот, шпартајќи го премиерскиот кабинет како налутен лав. „А да го викнеме професор **Балтазар**?“, неумесно се обидел да се пошегува **Мартин Протоѓер**, по што го казните со најтешката дисциплинска мерка: три дена неподвижен да чучи меѓу античките скулптури пред владата и да го демне доаѓањато на шпиуните од групата „Плоштад слобода“.

Однесениот мост

Зимата 2011 во јануари Вардар толку многу пораснал што ги однел со себе започнатите водоскоци и мостот Око. На рапорт кај авторот на СК 014 истиот момент морал да се нацрта **Коста Мангаровски**, авторот на мостот Око. „Слушај, Коста“, смирено рекол предводникот. „Во животот ме раководи една мудра мисла: Кој на другиот не му копа јама, самиот упаѓа во неа. Зашто јамата на мостот Око не е доволно длабока, Коста?!“

Во тој момент низ главата на архитектот **Мангаровски** проструиле страшни слики, од што почнал да трепери.

Водачот не сакал да го гледа понижувањето на архитектот, па го замолил **Мартин Протоѓер** да го изнесе од премиерскиот кабинет стаписаниот **Мангаровски**.

„Цела среќа што не ни беа поставени дваесет и деветте скулптури на мостот“, утешително рекол шефот на кабинетот и нежно го фатил архитектот **Мангаровски** под рака.

Пари и за Албанците

Предобриот водач на преродбата и авторот на епохалниот проект СК 014 конечно им се сожалил на Албанците и од државниот буџет за 2011 година одвоил 240 милиони денари, „за и вие да си направите некое спомениче“.

„Фала, шефе, ама да не се многу 240 милиони?“, прашал мошне деликатниот чувар на светата коалиција, **Али Ахмети**.

„Не се многу. Со тоа можете да направите уште 50 Скендер-бега!“, рекол дарежливиот премиер.

„Но тоа сепак не е ни пола од парите за големиот македонски фалус на плоштадот“, се замешал и **Џевад Адеми**, преведувачот на **Ахмети**.

„Тоа не е ваша работа, како ни името на светата ни земја“, ладно рекол решителниот водач на сите Македонци и ги оставил лидерите на ДУИ да се мислат меѓу „земи“ и „остави“.

„Па, кога сè ќе се земе предвид, немаме голем избор“, рекол **Ахмети**.

Колку чини?

Еднаш **Али Ахмети** се осмелил да го праша **Сашо Мијалков** (чисто да не го оптоварува со тривијалности братучедот-предводник) како тоа споменикот на Скендербег, со сите нишани, чини 70.000 евра, а речиси секој покрупен споменик од преродбата е накај еден милион евра?

Со поглед што би смрзнал и штотуку испечен компир елегантниот шеф на ДБК само го прострелил водачот на ДУИ, пуштајќи неумесното прашање да падне на подот, вртложејќи се како извалкано перје.

На излегување од владата симпатичниот и дискретниот **Мартин Мартиновски** љубезно го поучил водачот на ДУИ дека не треба да се чепка во светите македонски работи од типот име и идентитет.

Робија

Еднаш Владимир Тодоровиќ - Тинекс, градоначалникот на општина Центар, и Елизабета Канчевска-Милевска, министер за култура, собрале сила и отишле кај Гордана Јанкуловска и Сашо Мијалков да им кажат дека не планираат да одат на робија поради проектот СК 014.

„Документацијата за проектот е на сигурно?“, ја прашал шефот на ДБК својата полициска колешка.

„На сигурно е како што се на сигурно Декстеровите трупови“, одговорила министерката за полиција.

„Тогаш нема шанси да попиете робија, за робија треба папири“, утешително им рекол Сашо Мијалков на загрижените колеги.

„Дури и ако малку ве протресат љубоморните и осветољубивите сдсмаши, за возврат за претрпената болка можеме да ви изградиме, како фамилија, споменици, додуше од помалите, оти сте живи“, шармантно предложила Јанкуловска.

Така, охрабрени од повисоките инстанции, Владимир Тодоровиќ - Тинекс и Елизабета Канчевска-Милевска ударнички продолжиле да работат на епохалниот проект СК 014.

Од варварство во декаденција

Со чаша вино крај себе, **Никола Гелевски** му објаснувал на **Ацо Станковски** дека тоталитарната архитектура има три главни функции: симболичка, театрална и дидактичка. „Кога **Мусолини** ги реновирал и конзервирал старите римски споменици, тоа го правел за да ја востоличи новата симболика на фашизмот како поредок кој се потпира на илјадагодишна традиција. **Мусолини** не само што се обидува да ги сочува знаците на славното минато, туку на некој начин тие остатоци ги музеализирал и театрализирал за да ја легитимира сопствената власт.“

Ацо Станковски не сакал да се расправа, туку фриволно го цитирал **Оскар Вајлд**, дека Америка од варварството преминала директно во декаденцијата, заобиколувајќи го периодот на цивилизацијата. „Што па и Македонија да не го направи истото?!“, реторички прашувал **Станковски**.

Резигнираниот **Гелевски** во такви моменти прибегнувал кон својата здравица: „Да живееме, ама не вака!“

Мајмунлаци*

Еднаш Никола Гелевски на Александар Станковски му рекол дека Иво Андриќ во едно писмо Загреб го опишал како „помочан акварел“.

И тука познатиот скопски сликар се скршил и конечно признал: „Ах, пријателе, како не би знаел! Во лавиринтите на големиот град, дури и ужасот некои волшебства крие, пееше Бодлер! Борхес со Буенос Аирес беше споен 'не со љубов туку со страв'! Се разбира дека објектите од СК 014 се пусти мајмунлаци на извитоперен ум!“

**Мајмунлаци се безопасни мали виџети изведени во динамичен и хаотичен стил; покажуваат како „гротескното“ транзитира кон „хумористичното“, а ова потоа кон некој потресен интроспективен ендек на свеста. (дефиниција на Ацо Станковски)*

Перформансот на Лакан

Еднаш урбаните диверзанти од групата „Плоштад Слобода“ во тајна ноќна акција врз главата на споменикот на Гоце Делчев ставиле празна конзерва сардини. Следниот ден, враќајќи се од ГЕМ клубот во Стара чаршија, при врвот на Камениот мост, Никола Гелевски на Александар Станковски со прст му покажал кон споменикот и му рекол: „Гледаш како нешто светка врз главата на Гоце? Ја гледаш кутијата? Е па, таа тебе не те гледа!“ Во тој момент, станувајќи свесен за не/видливоста на уште една подла диверзија спрема епохалниот проект СК 014, сликарот Станковски се сетил што одговорил славниот психоаналитичар Лакан во слична пригода: „Во одредена смисла, кутијата сепак ме гледа. Таа ме гледа на нивото на светлата точка, каде што е сето она што ме гледа, а ова не е метафора“, рекол мистичниот сликар и ја пречекорил замислената средина на Камениот мост, тука некаде кај Стражарската кула.

Нокаут со Карл Краус

Никола Гелевски - Коља просто обожавал да му го цитира Карл Краус на големиот поддржувач на проектот СК 014, Ацо Станковски - Рембрант:

„Што се однесува до целта, пријателе, единствени сме. И јас во срцето ја носам рајската градина и решително ѝ давам предност во однос на улица Македонија, но не знам никаков друг пат за да стигнам дотаму“. Сè уште изненаден од првиот цитатолошки удар Станковски веќе примал нов: „Кога уметникот прави отстапки, не постигнува повеќе од патникот којшто во странство со лошиот македонски се обидува да биде поразбирлив“. По третиот удар Станковски обично останувал на патосот: „Вие се откажувате од уметноста што расте од земјата и го цените само она по што се копнее на плоштадот“, завршувал Гелевски, а Ацо Станковски прекриен со пешкири брзо го изнесувале преродбеничките браќа, Паско Кузман и Вангел Божиновски.

Ескимски обичај

Еднаш колумнистот **Никола Гелевски** го нашле како оди пешки на пругата кај Зелениково. „Зашто сте без вашиот точак и толку далеку од Скопје?“, го прашале мештаните познатиот скопски уредник. Вака одговорил **Гелевски**: „Кога Ескимот е обземен од бес тој се обидува таквата емоција да ја исфрли од себе чекорејќи низ просторот, во права линија, сè додека не го совлада својот гнев; на местото кајшто гневот почнува да стивнува Ескимот забодува стап кој треба да сведочи за силината, односно за должината на бесот. Јас сум гневен од проектот СК 014 и си пешачам така околу Скопје, да најдам место за забодување на стапот.“

Кога збунетите велешани среде пругата во својот град го затекнувале познатиот скопски колумнист **Никола Гелевски** како нервозно шета (следејќи ги ескимските обичаи, т.е. барајќи дупка да го забодне стапот на незгасливиот гнев од проектот СК 014), тој им велел: „Ќе пешачам сè додека божјиот народ не се ослободи од фараоните! Токму како што рекол **Мартин Лутер Кинг** подготвувајќи се за еден од најголемите маршови во борбата за човечки права!“

→ И продолжувал да шпарта низ пругата, накај Прилеп, Никола Гелевски, тешејќи се со пешачкиот бунт на Махатма Ганди кој изодел 200 милји во славниот Марш на солта 1930 година.

Психогеографија

Никола Гелевски често го храбрел Пандалф Вулкански дека фланерот, градскиот шетач, е нов вид човек: „Толпата е неговото царство, како што воздухот е царство на птицата, а водата царство за рибата“, му велел Гелевски на Вулкански, цитирајќи го Бодлер.

„Фланерот го ботанизира асфалтот“, одговарал Вулкански со зборовите на Бенјамин.

„А знаеш за парафразата на Бродски: Не можеш два пати да застанеш на ист асфалт“, се насмеал Гелевски. „За фланерите доста се пишувало во *физиологиите*, популарните градски бедекери од 19 век чија цел била странците да ги направат поразбирливи за читателите; но тоа го правеле класификувајќи ги туѓинците како видови што можат да се разликуваат по изгледот, налик на птици или цвеќе“, велел начитаниот Гелевски, а Вулкански веќе во мислите ја оцртувал својата фланерска книга за скопјаните-птици и скопјаните-цвеќиња.

„Час пејзаж, час соба, како Бенјамин низ Париз, пеш низ Скопје“, го објаснувал Пандалф →

→ **Вулкански** својот психогеографски концепт. „Психогеографијата го гледа просторот како проникнување помеѓу психата и пределот, предметот и времето. Таа решително ја одбива секоја генерализација за местото и илузијата за неговото потполно познавање. Таа го активира урбаниот простор не дозволувајќи му да биде само проста глетка на акција.“

„Намали го доживувањето, **Вулкански!**“, довикувал **Никола Гелевски**, од точак, на што **Вулкански** безмилосно и него го ставал во тефтерот.

Песноплетети

„Мојава книга е нешто како песноплет“, му објаснувал **Пандалф Вулкански** на **Никола Гелевски**. Начитаниот **Гелевски** тогаш си приспомнувал дека songlines (песноплетети) е повеќезначен поим кој се користи да го означи сложениот однос кон земјата на австралијанските Аборицини. Земјата, според нивната митологија, е прекриена со невидливи патеки кои се протегаат долж целиот континент, а кои всушност се состојат од стихови на песни за настанокот на светот. Нивна ритуална должност е да ја обиколуваат земјата пеејќи ги песните на предците.

„Песноплетите се најпознат пример за стопување на физичкото пространство и наративната постапка. Песноплетите се инструмент со помош на кој Аборицините се снаоѓале во пустинските пространства, додека природниот пејзаж, од друга страна, служел како мнемотехничко средство за полесно да се запомни приказната; со други зборови, приказната ја сочинува мапата, а природниот пејзаж наратијата“, велел **Вулкански**, а **Гелевски** запишувал, за промена.

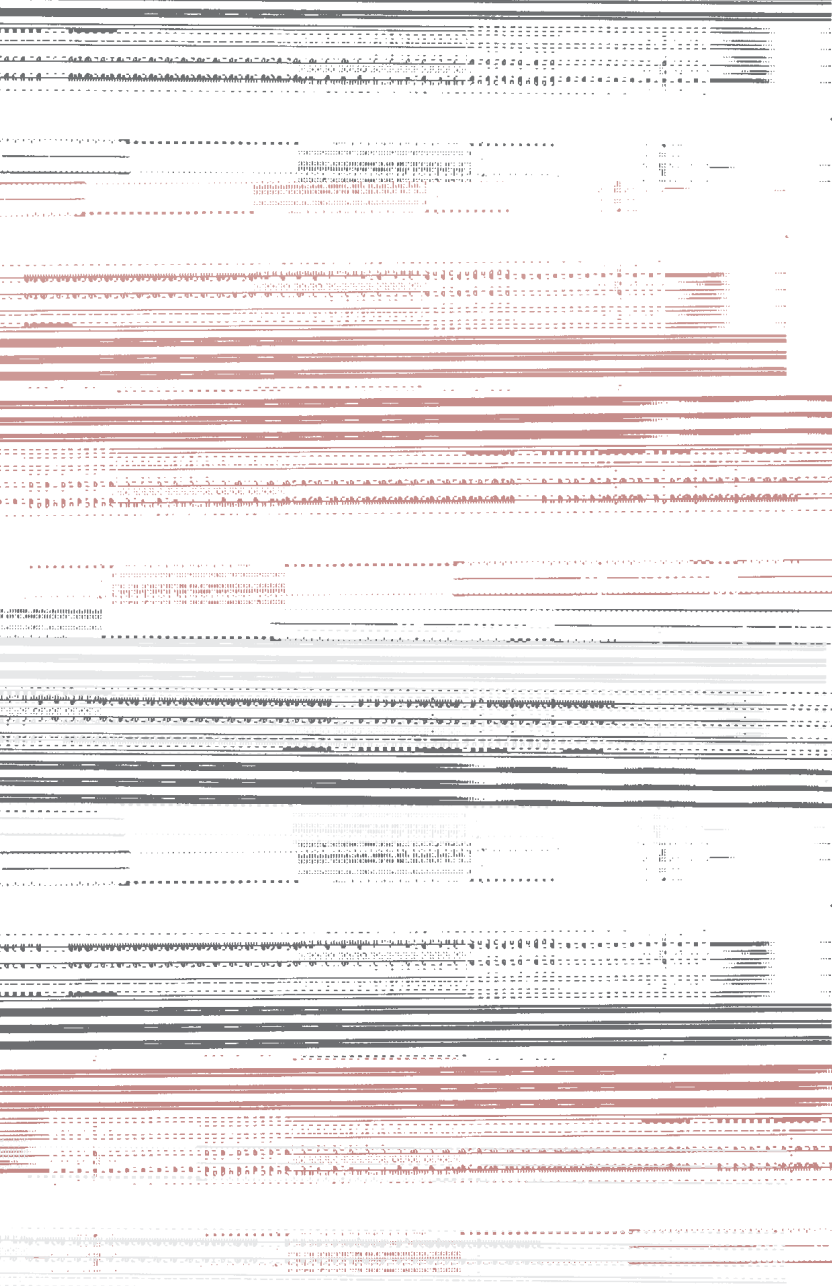
Во школка - океан од кал

Пред Пелистер еднаш седеле (а тоа било толку ретко!, како кога се кубат за коса јазикот и животот!) **Никола Гелевски** и **Пандалф Вулкански** и разговарале за **Карл Краус**, малата инспирација тие денови.

Вака му рекол **Гелевски** на **Вулкански**: „Сите звуци на временската како да се заробени во твојот стил. Тоа го прави фрустрантен за твоите современици. Но подоцнежните ќе го држат на уво како школка во која музицира океанот на калта.“

А **Вулкански** дообјаснил: „Во мене се бунтува самиот јазик, носителот на најбунтовната животна содржина, против таа содржина. Јазикот се руга самиот од себе, крешти и се тресе од гнасење. Јазикот и животот се влечат за коса сè додека не се искубат, а крајот е неартикулиран метеж, вистинскиот стил на времево.“

На соседната маса седел и **Љубомир Фрчкоски**, кој се препознал во реченицата на **Гелевски**: „Како го рече она, школка во која музицира океанот на калта?! Тој сум!“

Напомена на авторот

Расказите „Павлов&Павлов“ (20) и „Вртелешка на ветрот“ (21) се парафрази на расказите „Незабележива опасност“ и „Субјективен одраз на објективната стварност“ од Влада Урошевиќ; „Халуцинација“ (24) е парафраза на расказот „Оптичка измама“ од Данил Хармс.

Своевидни „редимејди“ се расказите: „Пространа испразнетост“ (15), „Фантастично, но и надреално“ (16), „Македонскиот барок“ (17) и „Житно поле се гарвани“ (66).

Извори за тие раскази беа извештаите во весниците: „Утрински весник“, 12.02.10. (15), „Дневник“, 09.02.10. (16), „Нова Македонија“, 10.02.10. (17) и „Дневник“, 31.10.09. (66)

Цитати

- Карл Краус - **1** (Несвесното...), **29** (Талентот...; Жена без огледало...), **37** (наркоза - рани без болка...), **89** (Противприродниот блуд...; А дали мазохизмот...), **100** (Сите звуци на временската...; Во мене се бунтува самиот јазик...)
- Рејмонд Чендлер - **10** (Ако веќе...), **27** (Ова е доволно...), **32** (Бунар стар...; Како леш од високо друштво...), **33** (Тој е човек...), **34** (Знам еден полицаец...), **38** (Со широки насмевки...), **40** (Мојата банкнота...), **47** (Она што мене ќе ми го направат...), **53** (Те знам како отфрлена...), **68** (Дечкото е толку ладен...), **70** (Воздухот овде ви е застоен...), **75** (Онака како што на Тосканини...), **76** (Твоето дело...), **83** (Му згаснаа сонцата...), **85** (Постојат сто и деведесет начини...; Насмевката на неговото лице...), **86** (Нам овде ни смрди...),
- Ацо Станковски - **35** (Ах, скотови одвратни...)
- Пол Валери - **44** („Лошото искуство...)
- Лао Це - **49** (Управувањето со државата...)
- Гручо Маркс - **48** (Тој можеби зборува како идиот...)
- Густав Мејринк - **60** (Лутате низ животот кон работ...)
- Емил Сиоран - **66** (Татковината е бивак...)
- Бранислав Јаковљевиќ - **98** (Психогеографијата го гледа просторот...)

Избор од користената литература

- Raymond Chandler, Long Goodbye, Vintage, 1988
- Raymond Chandler, Farewell, My Lovely, Vintage 1988
- Karl Kraus, Pro domo et mundo, Disput, 2006
- Rebeka Solnit, Lutalaštvo, Istorija hodanja, Geopoetika, 2010
- Politički vic, Matica Srpska, 1995
- Данил Хармс, Случаи, Темплум, 2004
- Данило Коцевски, Го сакам Скопје, Дирекција за култура и уметност, 2000
- Влада Урошевиќ, Седмата страна на коцката, Магор, 2010
- Милан Бошкоски, Скопје и скопската област..., Македонска реч, 2009
- Никола Гелевски, Архиторура и глобализација, Темплум, 2010

Индекс на имиња

- Абдуловиќ, Шакир 32
Адеми, Џевад 115
Александар Македонски 11, 15, 16, 28, 31, 40,
42, 45, 46, 67, 69, 94
Алексиќ, Драгољуб 32, 72
Андреевски, Петре М. 65
Андриќ, Иво 119
Ахмети, Али 115, 116
Аџиевски, Томе 22, 29, 46, 108
Бакалчев, Минас 62, 65, 66
Балов, Јован 101
Балтазар, професор 113
Бартолемеј, свети 97
Башевски, Жарко 41, 71, 113
Бењамин, Валтер 124
Бичиклиски, Александар 59
Богдановски, Матеј 100
Бодлер, Шарл 119, 124
Божиновски, Вангел 22, 31, 46, 59, 65, 69, 70,
71, 94, 121
Борхес, Хорхе-Луис 119
Ботев, Атанас 55, 56
Ботом (лик кај Шекспир) 98
Боцевски, Ивица 33, 90
Бродски, Јосиф 124
Бускеми, Стив 106
Вајлд, Оскар 118

Вангели, Анастас 69
Вилиќ, Небојша 17, 59, 60, 61, 62, 63
Вулкански, Пандаф 21, 124, 125, 126, 127
Ганди, Махатма 123
Гебелс 98
Гелевски, Никола 21, 47, 49, 50, 53, 55, 98, 106,
106, 108, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125,
126, 127
Георгиевски, Љубиша 51, 103, 104, 105
Георгиевски, Љубчо 65, 92
Грозданов, Цветан 51, 103, 104, 105
Груби, Артан 78
Груевски, Никола 11, 12, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 23,
24, 31, 39, 41, 42, 45, 46, 48, 49, 50, 52, 53, 54,
63, 65, 73, 76, 83, 92, 93, 94, 95, 109, 110, 111,
112
Грчев, Мирослав 19, 60, 61, 63, 82
Декстер 97
Димитрова, Елизабета 22
Драгшиќ, Ивана 46
Ѓорчев, Влатко 117, 112
Запров, Војдан 101
Здравев, Владимир 23, 26, 27
Живковски, Слободан 22, 28
Ивановски-Карадаре, Александар 43
Јанакиевски, Миле 63
Јанев, Коки 22, 41, 50, 55, 56, 97, 99, 100, 102,
110
Јадибурек, Јанко 17
Јанкуловска, Гордана 117
Јероним, свети 97
Јовановиќ, Ѓоле 105, 107
Јордановски, Жарко 88, 89
Камењаров, Љубиша 99, 100
Камиловски, Мацко 22, 28, 41, 46, 50, 56, 102,
110

Канчевска-Милевска, Елизабета 23, 65, 83, 117
Кенеди, Џон 83
Клетников, Ефтим 89
Климент 77, 113
Коељо, Паоло 58
Костова, Марина 83
Коцевски, Данило 22, 32, 33, 36, 37, 38, 58, 60,
69, 70, 71, 73, 74, 96
Краус, Карл 5, 18, 26, 121, 127
Кристо 63
Кузман, Паско 15, 22, 31, 36, 47, 48, 49, 63, 69,
70, 71, 73, 75, 104, 105, 121
Кустурица 29
Лакан 120
Лутер Кинг, Мартин 122
Мангаровски, Коста 114
Маневски, Михајло 12, 54, 78, 79, 103
Манчевски, Минчо 29, 83
Мартиновски, Мартин 91, 116
Масин, Миро 106
Мехмети, Ким 36
Мијалков, Сашо 64, 116, 117
Микеланџело 23, 97
Мила, куче 19
Милевска, Сузана 17, 107
Милошоски, Антонио 111, 112
Милчин, Владимир 19
Монро, Мерлин 83
Мусолини 108, 118
Николомини 60, 80
Нушиќ, Бранислав 60
Османли, Томислав 37, 71, 82
Павлов, Тодор Досев 34
Павлов, Иван Петровиќ 34
Пандилов, Димитар 107
Пиколомини 60

Поп-Дучев, Христо 114
Попов, Мирко 104
Попов, Столе 19
Попова, Јованка 108
Поповски, Владо 26, 27
Прокопиев, Сашо 106
Протоѓер, Мартин 11, 18, 23, 24, 41, 47, 48, 49,
50, 83, 86, 91, 93, 94, 109, 111, 112, 113, 114
Рамадани, Рамадан 77, 78
Саркањац, Бранислав 22, 23, 26, 27, 85, 86
Светиева, Анета 46
Серафимовски, Томе 42, 71, 99, 100
Силјан, Раде 34
Симјановски, Алјоша 22, 29
Смилевски, Веле 34
Смилевски, Гоце 58
Солев, Димитар 82
Ставрески, Зоран 19, 20, 91
Стајнер, Џорџ 107
Станковски, Ацо 22, 23, 39, 41, 47, 48, 49, 50,
51, 52, 55, 56, 57, 58, 96, 97, 98, 99, 100, 101,
102, 104, 110, 118, 119, 120, 121
Стефан 75, 76
Стефановска, Валентина 16, 45, 46, 67, 94
Стефановски, Горан 65, 80, 81, 82
Стефановски Жан 65, 80, 81
Стрип, Мерил 29
Танге, Кензо 19
Титанија (лик кај Шекспир) 98
Тодоровиќ, Владимир 23, 25, 113, 117
Тосканини 99
Тошевски, Игор 97
Трајановски, Коце 25, 113
Трајаноски, Жарко 87, 88, 89, 90
Трајковски-Хинки, Златко 97
Тричковски, Бранко 59

Урошевиќ, Влада **32, 33, 34, 35**
Фрчкоски, Љубомир **127**
Хачатурјан **99**
Хаџи-Пуља, Митко **19, 62, 65, 66, 67, 68, 108**
Хитлер **66, 98**
Црвенковски, Бранко **18, 93**
Чаповски, Горазд **22, 29**
Чендлер, Рејмонд **93**
Ченто **43**
Шелева, Бети **22, 28, 58, 106**
Шпер, Алберт **66**

